

VINERI 24 OCTOMBRIE 2003 · ANUL LIII NR. 43

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 60 FORNITI

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Şeful Oficiului pentru Naţionalităţi în vizită la Giula şi Micherechi

Un sfert de veac de televiziune pentru naţionalităţi

La Săcal s-a inaugurat noua hală de sport

CALENDAR ORTODOX

27 octombrie, luni – (†) Cuv. Dimitrie cel Nou din Basarabi; Sf. Mc. Nestor.
28 octombrie, marți – Sf. Mc. Terentie și Neonila, soția lui și cei șapte copii ai lor; Cuv. Firmilian
29 octombrie, miercuri – Cuv. Anastasia Romana; Cuv. Avramie.
30 octombrie, joi – Sf. Mc. Zenovie și sora sa Zenovia; Ap. Cleopa.
31 octombrie, vineri – Sf. Ap. Apelie, Stahie, Urban și Narcis.
1 noiembrie, sâmbătă – Sf. Tămăduitori fără de arginți Cosma și Damian. (*Pomenirea morților*)
2 noiembrie, duminică – Sf. Mc. Achindin, Pigasie și Elpidifor. Duminica a XXII-a după Rusalii.

Citatul săptămânii

„Noi, cei mari, uităm adesea c-am fost copii. Și lucrul acesta ar trebui să ni-l aducem aminte, mai ales când ne găsim în fața copiilor.”

Al. Vlahuță (1858–1919)

AGENDĂ

27 octombrie

1682 – Mitropolitul Dosoftei a tipărit, la Iași, „*Viața și petrecerea sfinților*”, în patru volume, culegere de hagiografii, după izvoare bizantine și slave.

1782 – s-a născut, la Genova, marele compozitor și violonist italian *Niccolò Paganini*.

28 octombrie

1492 – Cristofor Columb a descoperit *Cuba*.

1688 – a murit *Șerban Cantacuzino*, domn al Țării Românești între anii 1678–1688. Tot în această zi a început domnia lui *Constantin Brâncoveanu* în Țara Românească (1688–1714).

1937 – în această zi s-a înmănat medicului *Szent-Györgyi Albert* premiul Nobel.

29 octombrie

1875 – s-a născut *Maria de Edinburgh*, soția Regelui Ferdinand I al României.

1967 – cu ocazia meciului internațional de fotbal dintre echipele României și Poloniei, s-a inaugurat *Stadionul Central din Craiova*.

30 octombrie

1724 – a început construcția *bisericii Stavropoleos* din București, unul dintre cele mai importante monumente de arhitectură din perioada fanariotă.

1930 – premiera filmului „*Ciuleandra*”, care este prima ecranizare după *Liviu Rebreanu*, dar și primul film sonor vorbit în românește.

31 octombrie

1820 – s-a născut pictorul *Gheorghe Tattarescu*.

1881 – s-a născut *Eugen Lovinescu*, scriitor și istoric literar.

1897 – s-a disputat *primul meci de fotbal* în Ungaria. Echipa BTC din capitală a jucat contra echipei de fotbal din Viena. Meciul s-a încheiat cu succesul austrieșilor, scorul fiind de 0 la 2.

1 noiembrie

1599 – intrarea triumfală a lui *Mihai Viteazul* în Alba Iulia.

1928 – au început *primele emisiuni radiofonice* în România.

2 noiembrie

1784 – a început marea răscoală țărănească din Transilvania, condusă de *Horea, Cloșca și Crișan*.

1816 – a murit *Gheorghe Șincai*, istoric, filolog, reprezentant marcant al Școlii Ardelene.

1869 – s-a născut poeta *Iulia Hasdeu*.

Ungaria dorește să găzduiască
Centrul European pentru Minorități

Premierul ungar *Medgyessy Péter* a propus în plenul Adunării Parlamentare a Consiliului European, ca Centrul European pentru Minorități Naționale și Etnice să fie stabilit la Budapesta, relatează MTI. Oficialul ungar a apreciat activitatea Consiliului European în domeniul protejării minorităților, adăugând că dorește să ajute la construirea Centrului la Budapesta. Premierul ungar a precizat că o temă de studiu este cea a minorităților create în urma imigrării, dând drept exemplu situația romilor, care va fi considerată o prioritate națională. El a confirmat că susține crearea unui Forum European al Romilor. *Medgyessy* a anunțat că Ungaria vrea să mențină relațiile cu cele trei milioane de etnici maghiari din afara

granițelor țării, exprimându-și speranța că Uniunea Europeană și Consiliul European îi vor ajuta pe maghiari să își păstreze identitatea.

Premierul ungar a reamintit că Legea statutului maghiarilor din afara granițelor a fost modificată tocmai pentru a deveni compatibilă cu Rezoluția 1335 a Adunării Parlamentare a Consiliului European, cu recomandările Comisiei de la Veneția, ale Înalțului comisar european pentru Minorități Naționale și ale Comisiei Europene. *Medgyessy* a subliniat, de asemenea, că Guvernul de la Budapesta a fost primul care a propus ca drepturile minorităților naționale și etnice să fie introduse în Constituția Europeană. Pe de altă parte, el a declarat că Ungaria și-ar asu-

ma un rol de stabilizare a situației din Europa Centrală și din Balcani, apreciind că stabilitatea poate fi asigurată prin integrarea în UE a statelor din această regiune. „Ungaria a susținut aderarea Slovaciei, României și Bulgariei la NATO și susține integrarea României, Bulgariei și Croației în UE”, a adăugat *Medgyessy*.

Referindu-se la discursul premierului român *Adrian Năstase*, susținut în fața Consiliului European, și în care acesta a abordat problema autonomiei minorității maghiare din România, *Medgyessy* a reamintit că, într-un raport aprobat de Consiliul European se arată că autonomia nu trebuie să fie neapărat teritorială, existând și autonomie culturală sau intelectuală.

(DIVERS)

Petrecere la recoltarea strugurilor

La Săcal s-a înființat cu aproape un an în urmă Asociația de Naționalități și Tradiție, condusă de *Ecaterina Sonka Papp*. Pentru această comună a fost un eveniment de neuitat sărbătoarea culesului strugurilor, iar programul de seară când s-a ținut și un bal, a fost o manifestare extraordinară. Această petrecere s-a organizat pentru a doua oară ca să se păstreze această tradiție. La succesul sărbătorii a contribuit și Primăria din loc și întreprinzătorii locali cu ajutoare financiare. Tinerii *Tamás Pálfi* și *Beatrix Monoc* au ajutat la reușita zilei prin ajutor organizatoric și efectiv.

J. V.

Patru decenii școală la Pusta

Autogovernarea Minoritară Română, Asociația Română și Școala Generală din Otlaca-Pustă inițiază aniversarea celor 40 de ani de la înființarea școlii. Cu data de 15 noiembrie 2003 se organizează „o întâlnire între generații”. Organizatorii roagă toți profesorii și absolvenții de odinioară să participe la această manifestare.

Pentru informații sunați la:

06-30/646-6502, 06-68/428-038

Organizatorii

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Şeful Oficiului pentru Naţionalităţi în vizită la Giula şi Micherechi

Cu mari aşteptări şi multă bucurie a fost precedată la Giula delegaţia Oficiului pentru Minorităţi Naţionale şi Etnice, condusă de preşedintele **Heizer Antal**. După o sosire întârziată şi o scurtă vizită la grădiniţa germană a oraşului, vizita înalţilor demnitari a continuat la Centrul Cultural Românesc şi la sediul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Programul zilei a continuat apoi, până în orele serii târzii, la Micherechi.

Înalţii oaspeţi la două instituţii româneşti din Giula

În orele amiezii, reprezentanţii de frunte ai celor treisprezece minorităţi naţionale şi etnice din Ungaria s-au deplasat la Centrul Cultural Românesc, unde au fost întâmpinaţi de direc-

trului s-au putut convinge oaspeţii şi în continuare, când au făcut o scurtă vizită prin întregul complex al acestor instituţii.

De cea mai mare importanţă a fost programul care a urmat apoi. La sediul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, oaspeţii au putut purta un dialog cu reprezentanţii autogu-

toarea **Maria Gurzäu Czeglédi**, care s-a adresat oaspeţilor cu câteva cuvinte informative privind această instituţie culturală şi de învăţământ. Câteva cifre şi date au ilustrat importanţa instituţiei. Dar despre rolul Cen-

vernărilor minoritare româneşti şi cu reprezentanţi ai altor minorităţi naţionale şi etnice. În cuvintele sale introductive, preşedintele ATRU **Traian Cresta** a apreciat importanţa acestei vizite şi a conturat obiectivele

care urmează să fie dezbătute. În alocuţiunea sa, Heizer Antal, şeful Oficiului a conturat situaţia actuală privind stadiul de modificare a Legii pentru drepturile minorităţilor, în corelaţie cu Legea electorală. Ca unul dintre cei mai competenţi specialişti ai domeniului, Heizer a conturat greutăţile prin care se tot amână modificările din textul acestor legi. Interesul viu al asistenţei l-au dovedit numeroasele întrebări, la care preşedintele a putut răspunde doar parţial şi incert. Traian Cresta a ridicat ca problemă de cea mai mare oportunitate situaţia ingrată a şcolilor mici, al căror viitor este nesigur. Situaţia lor ar trebui soluţionată definitiv şi satisfăcător, căci de ea depinde chiar soarta minorităţii din localitatea respectivă. Dezbaterea trebuia întreruptă, respectiv încheiată sub presiunea timpului.

Heizer Antal s-a întâlnit cu pedagogii din Micherechi

Vizita preşedintelui Oficiului pentru Minorităţi, întreprinsă la românii din Ungaria s-a terminat la Micherechi. După vizitarea şcolii şi a bisericii din loc, Heizer Antal s-a întâlnit cu cadrele didactice din Micherechi. Scopul forumului a fost dezbaterea proiectului de revitalizare a limbii materne. Cercetările ample sunt coordonate de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria şi subvenţionate de oficiul guvernamental de la Budapesta.

La începutul forumului, **dr. Maria Berényi**, coordonatoarea proiectului a subliniat că situaţia limbii române din Micherechi a fost cercetată de istorici, etnografi, pedagogi şi angajaţii în

mass-media. S-a întocmit şi un chestionar care a avut menirea să demonstreze afecţiunile celor din Micherechi, privind limba lor maternă. Directoarea Institutului de cercetări a spus că proiectul în curs de pregătire, va analiza posibilitatea de întărire a aspectelor româneşti atât la instituţiile culturale şi de învăţământ, cât şi în administraţia locală. În finalul procesului de cercetare se vor face propu-

ne, statul maghiar va asigura condiţiile de specialitate şi materiale. În raport cu cele din urmă, Heizer a accentuat că deşi statul maghiar asigură o subvenţie în plus pentru învăţământul de naţionalitate, în multe cazuri aceasta este folosită de primăriile locale pentru construirea trotuarelor. Şi-a exprimat şi nemulţumirea pentru că nimeni în cariera sa nu s-a plâns pentru acest „transfer” de fonduri.

neri concrete referitoare la modalităţile de aplicare a limbii române în viaţa de toate zilele a satului.

Heizer Antal a menţionat, că rostul „Proiectului Micherechi” ar fi ca în orice fază a existenţei unui om din această localitate, să se redobândească prestigiul limbii şi a culturii româneşti. Nedumeriţi de efectele po-

La forumul din Micherechi s-au pomenit şi insuficienţele privind aprovizionarea şcolilor româneşti cu manuale corespunzătoare în limba maternă. Heizer Antal a atras atenţia cadrelor didactice din Micherechi că românii din Ungaria se află într-o situaţie privilegiată faţă de celelalte naţionalităţi, deoarece şeful Sec-

sibile ale acestui proiect, mulţi dintre cei prezenţi au pus întrebarea: în interesul realizării obiectivelor cum vor putea obţine cadrele didactice o mai mare atenţie din partea organelor de stat? Preşedintele Oficiului a declarat că cei din loc trebuie să se decidă în ce formă doresc să-şi continue activitatea, iar pentru creşterea poziţiei limbii româ-

ţiei pentru Minorităţi din cadrul Ministerului Învăţământului este o româncă din Micherechi. A mai adăugat că cei din Micherechi numai atunci pot dobândi o atenţie mai mare, dacă, ajutându-se singuri, vor stabili cum se poate răspândi mai eficient limba română atât la grădiniţă şi şcoală, cât şi la Primărie.

E. Illyés – T. Boca

Referendum valid în România

La sfârşitul săptămânii trecute, în datele de 19-20 octombrie s-a desfăşurat Referendumul de validare a modificării Constituţiei. Conform informaţiilor date publicităţii de Biroul Electoral Central (BEC) după prelucrarea parţială a voturilor se anunţă o participare de 55,7 la sută din electorat, ceea ce înseamnă că 9,9 milioane de alegători şi-au manifestat opţiunea în problema constituţiei noi. Participarea a fost mai mare în mediul rural, sătenii mergând la urne în proporţie de vreo 65 la sută, iar oraşenii au manifestat o indiferenţă fiind prezenţi în faţa urnelor în proporţie de 44 la sută. După informaţiile de luni seara a BEC, aproape

90 la sută dintre alegători au răspuns cu „da” la modificarea legii de bază. 8,8 la sută nu au fost de acord cu schimbarea prevăzută, iar 1,5 la sută nu au completat corect fişele de vot. Anunţarea rezultatelor oficiale se prevede după încheierea ediţiei noastre, dar mai mult ca sigur că votul popular va confirma Constituţia modificată. După anunţarea rezultatelor oficiale Biroul Electoral Central va înainta rezultatele către Curtea Constituţională, care le va validează şi în ultima fază Parlamentul va hotărî asupra intrării în vigoare a noii legi de bază. În sfârşit, aceasta va intra în vigoare în momentul publicării în Monitorul Oficial. Şt. C.

Un român născut în orașul Giula

Profesorul Aurel Sasu susține o prelegere în fața publicului giulan

La 11 octombrie a.c. s-au comemorat 121 de ani de la moartea generalului *Gheorghe Pomuț*. Amintirea acestui fiu al Giulei a fost evocată de numeroși intelectuali români din Ungaria, în cadrul unui program organizat la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Giula, în colaborare de către Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria”, Autoconducerea Română din Giula și organizația gazdă. Invitații de onoare ai acestei zile au fost *prof. univ. Aurel Sasu* de la Universitatea din Cluj și *dr. Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. Diplomația română din Ungaria a fost reprezentată de consulul general *Andrei Oancea* de la Seghedin.

Programul a fost deschis de corul „Pro Musica”, condus de dirijorul *Gheorghe Flueraș*. Domnul profesor Sasu ne-a prezentat apoi într-un mod excelent viața

și activitatea generalului *Gheorghe Pomuț*. Dânsul a apreciat că e bine să trăim și să păstrăm modelul esențial românesc în lume, care este credința, cultura și tradiția. Oratorul și-a exprimat satisfacția că pentru dânsul e o deosebită bucurie să participe la această comemorare dedicată lui Pomuț, tocmai aici, în orașul unde acesta s-a născut. Manifestarea de la Giula este un model concret de valorificare a moștenirii istorice, de restituire a contemporanilor unei mari personalități politice și un dialog intelectual, prin care ne putem oferi reciproc dovezi de interes și de spirit. *Gheorghe Pomuț* reprezintă și pentru noi, cei de azi, un fenomen extraordinar de interesant.

După expunerea domnului Sasu, a urmat *Maria Berényi*. Dânsa l-a descris pe Pomuț ca pe o personalitate legendară în jurul căreia s-a creat un mister. Doamna Berényi a citit frag-

mente din anumite studii de pe urma unor cercetări ale experților maghiari, care au aflat și s-au documentat despre această personalitate misterioasă. Adică ne-a citit un fel de rezumat al datele istoriografiei maghiare despre acest subiect. A fost interesant să auzim mai multe păreri despre viața și activitatea eroului Pomuț. Încă un supliment la temă: de la mijlocul anilor 1990, în orașul Giula este și o stradă denumită după generalul *Gheorghe Pomuț*.

După comunicările științifice de la sediul Uniunii culturale, conferințarii, împreună cu numeroasa asistență, s-au deplasat la „peretele evocării”, unde s-au așezat coroane la placheta memorială, manifestarea încheindu-se cu cântecele intonate de corul românesc al orașului.

Laura Martin

Dr. Gheorghe Ruja, inițiatorul manifestării

Pomuț a fost sărbătorit și de către americani

O delegație a Ambasadei Statelor Unite din Ungaria, condusă de *Wendy Crook Ryde*, secretar doi, a onorat programul din prima zi, 10

octombrie, a comemorării generalului legendar *Gheorghe Pomuț*. Înainte de vizionarea filmului *New Buda*, realizat de *Békés Pál* (care

n-a putut participa la întâlnire, trimițând doar un mesaj), manifestarea propriu-zisă a început cu o convorbire în biroul directoarei *Maria Gurzău Czeglédi*, de la Liceul Românesc din Giula, unde oaspeții de la Ambasada Statelor Unite și reprezentanții românilor (Autoconducerea Română din Giula, Coaliția Românilor din Ungaria) au discutat despre situația minorității române din Ungaria, despre posibilitățile oferite de către legea pentru minorități, precum și despre starea învățământului românesc de pe aceste meleaguri. La întâlnirea de la liceu a participat și *Perjési Klára*, primărița orașului Giula.

- va -

La Săcal s-a inaugurat noua hală de sport

La data de 16 octombrie s-a desfășurat o amplă manifestare în comuna Săcal. S-a inaugurat noua sală de sport, care este o mândrie nu numai a profesorilor și elevilor din sat, ci a tuturor locuitorilor. Dovadă a fost numărul deosebit de mare al oaspeților și localnicilor la această serbare.

Cu această ocazie festivă au sosit oaspeți din multe părți, chiar și din România. Au fost prezenți primarii din localitățile învecinate și din comuna Homorod, localitate din România înfrățită cu Săcalul. La festivitate a luat parte *Márkus László*, din partea Ministerului Sporturilor, *Ștefan Frătean*, director la Oficiul pentru Minorități Naționale și Etnice, precum și domnul *Alexandru Ghișă*, secretar I al Ambasadei României la Budapesta.

Deschiderea festivității a început cu un program de fanfară, după care primarul *Samuk Gyula* a rostit câteva cuvinte de mulțumire celor care au ajutat financiar și fizic la această muncă bine reușită. Printre alții a mulțumit întreprinzătorilor *Bunta Levente* și *Antal István* pentru cantitățile mari de lemne de construcție asigurate. După domnul primar, *Silvia Cardoș*, studentă la Universitatea din Cluj-Napoca a rezumat în câteva cuvinte și în limba română ceea ce am auzit mai-nainte în limba maghiară. Iar fiindcă la festivitate au participat și echipe folclorice de dansuri populare, fiecare a

evoluat cu un scurt program folcloric, acesta fiind urmat de evoluția corului pensionarilor din loc. În continuare, *Alexandru Trippon*, directorul școlii a mulțumit tuturor celor care s-au străduit ca această nouă sală să se edifice, înmânând pentru mulți dintre aceștia câte-un cadou.

Sala nouă a fost sfințită de părintele *Siluan*, starețul Mănăstirii Ortodoxe Române din Săcal.

După inaugurarea festivă, primarul locului a accentuat că este un fapt neobișnuit că în acest județ, într-un sat atât de mic ca Săcalul să fie o sală de gimnastică atât de mare. Această sală va fi nu numai locul unor competiții sportive, ci va asigura loc și altor serbări școlare sau sătești.

Intrând în sală, vorbele s-au schimbat în fapte, rolul principal revenindu-i sportului. Terenul a fost luat în stăpânire de jucătorii de handbal și mai târziu de fotbalști. La aceste meciuri au luat parte și elevii din România. În această primă zi de funcționare a noii săli sportive, oaspeții și gazdele s-au bucurat împreună de rodul muncii bine reușite.

-Laura-

Un temperament de om așezat, calm în manifestări, poate, prea reticent în radicalizarea opiniilor și atitudinilor publice, dar un neostenit cititor de literatură bună, capabil de asocieri de lectură surprinzătoare, bonom în relațiile cu conaționalii săi, *Gheorghe Santău* (n. 1923, în Chitighaz) rămâne pavăza unei limbi frumos mlădiate pentru românitatea din Ungaria. Aceasta nu doar pentru coerența și mobilitatea expresiei producțiilor sale scrise, cât mai ales pentru caracterul ales al trăirii întru limba română, acolo unde ea, limba, înaintează fluent prin idee și gând luminate împreună de mult și mare suflet. Îi urmăresc gesturile și-i citesc cu interes crescând scrierile, pentru a-i căuta sensul adânc al armoniei personalității sale, o rara avis, atunci când, îndeobște, ideea năstrușnică o ia cu mult înaintea faptei, găsesc la acest intelectual bucuria și frumusețea sintezei, o armonie între omul Gh. Santău și autorul din aceeași persoană. Altfel spus, curățenia și sănătatea morală a omului asanează și cuvântul pe care-l mântuiește în scrierile sale. Să fie la mijloc și înțelepciunea așezată în cadrele bune înțelegeri a lumii și oamenilor, iată, în pragul atingerii vârstei octogenare? Ori, mai mult chiar, devenirea intelectualului a avut mentori și modele atât de puternice încât l-au cucerit ca adept al bunelor și elegantelor maniere intelectuale, pentru generații nenumărate care i-au cunoscut faptele și lucrarea? E o pildă vie de comportament public, pentru care osteneala unei vieți în slujba comunității, cu datoria muncii îndeplinite exemplar și responsabil, îi poate da nopți liniștite anilor pe care-i măsoară ca pensionar. Pe de altă parte, omul Gh. Santău rămâne încă o prezență discretă, retrasă în fața colii de scris, pentru o clipă personală de meditație și visare. A știut și știe să profite intelectual din plin de plăcerea unor lecturi de sărbătoare a spiritului său avid de cuvânt așezat într-o carte. A știut să-și dozeze existența cu maximum de randament, pentru a se putea bucura de izbânzile și rodul muncii sale. Entuziasmul acesta al angajării și implicării, dublat de o luciditate tenace, de neîn-

Portret în cotidian

Oameni, fapte, cărți:
Gheorghe SANTĂU sau spiritul unui octogenar

vins, a spiritului său scormonitor, îi dau și azi, în pragul octogenatului, tăria de caracter necesară pentru a oferi modelul celorlalți, că poți rămâne tânăr în spirit, dacă ai credința că slujești cu dreaptă zidire limba strămoșească.

Gh. Santău își începe anii de școală primară între 1930–1935 în sat, la școală maghiară, deși, la acea vreme, românii din Chitighaz erau în proporție de 75%. De altfel, așa cum reiese din amintirile sale, limba română era, în multe case din această comună de șes, limba de familie și cea de biserică. După mărturisirile de mai târziu ale autorului, limba română a viețuit prin forma ei orală, vorbită în casă, la biserică și la întâlnirile colective din sat (petreceri, munci agricole, șezători). Destinul școlarizării la școală maghiară l-a urmărit și în pragul bacalaureatului. Urmează patru clase superioare la Liceul evanghelic „Rudolf” din Bichișciaba, tot în limba maghiară. Complexul limbii a devenit tot mai acut cu prilejul frecventării studiilor la Teologia ortodoxă Română din Cluj și la facultatea de drept a Universității „Dacia Superioară” din Cluj (anii 1943–1947),

moment când depune un efort și o voință de neimaginat pentru a fi în rând cu colegii români. După absolvirea teologiei, și, după completarea studiilor la științele juridice de la Universitatea „Eötvös Lóránd” (ELTE) din Budapesta (1947–1949), dorința de perfecționare crește, cu cât înaintează în perfecționarea limbii materne. Cadrul propice ale exersării în colectiv a limbii de conversație, dar și a formeii literare, prin lecturi asidue din valorile literaturii române, îl constituie anii din perioada căminului din Cluj și, pentru o vreme, a celui din Sibiu. În plus, formația universitară teologică, cu discipline de rigoare și retorică bisericească, l-au ajutat să înainteze mult față de colegii săi de generație. Încă la plecarea la studii și, apoi, la revenirea acasă, la Chitighaz, are șansa să fie în apropierea unor intelectuali români, vorbitori și cititori de limbă română, precum preotul Borza ori Teodor Santău, care dispuneau și de cărți de literatură română. Perioada clujeană la pus și în fața unei opțiuni, care îi va marca destinul profesional. Cât timp locuia în căminul teologiei din Cluj, are ocazia să fie

angajat la școala primară și liceu, ca pedagog ajutător. Prilejul este profitabil, mai ales din perspectiva exercitiului limbii, prin dialog cotidian cu elevii căminului, dar și pentru cealaltă dimensiune a pasiunilor tânărului student, călătorii în țară. Așa se face că, din 1949, intră ca pedagog la căminul proaspătului liceu românesc de elevi „I.C. Frimu” din Giula și chiar susține și ore de predare la clasele gimnaziale și liceale, matematica și chimia. Activitatea aceasta, foarte rodnică și plină de împliniri profesionale, l-a făcut să se solidarizeze cu colegii profesori pentru susținerea și îmbogățirea predării limbii române în liceul românesc. Este director al căminului respectiv în perioada 1955–1958, după care i se oferă post în domeniul juridic, la tribunalul din Giula (1958–1964). Pasiunea dintâi este însă reactivată și, fiind solicitat de conaționalii săi să revină la căminul de elevi, tot ca director și, simultan, ca profesor, astfel că în intervalul 1964–1983, se implică cu pasiune și râvnă intelectuală în activitățile educative cu elevii. Participă regulat la excursiile de studii în România, la cursurile de perfecționare, la dezbateri culturale ale intelectualilor români din Ungaria. E de mirare că o asemenea experiență trăită din plin și la înalte cote de angajare a aptitudinilor și talentului său a făcut ca Gh. Santău să iasă destul de târziu în presa românească din Ungaria. Ziarul Libertatea noastră apărea la Giula încă din 1951, când o serie de colegi și chiar elevi din liceul românesc întrețineau paginile de tineret cu știri și articole din activitatea căminului. Colegul Ilie Ivănuș, corespondent al ziarului, dă chiar și detalii despre activitatea căminiștilor giulani și a pedagogului lor, într-un reportaj publicat în 1968, despre instituția condusă de Gh. Santău.

Modelul comportamentului, echilibrul interior, plăcerea dialogului intelectual, au constituit tot atâtea motive

pentru revenirea lui Gh. Santău la liceul românesc de la Giula. Anul 1968 îl găsește pregătit să iasă în presa românească printr-un text emblematic pentru genul de scriere pe care-l practică, până azi, autorul, anume **memorialistica**. Foaia noastră (moștenitoarea Libertății noastre) publică în nr. 24/15 decembrie 1968 un fragment din ciclul *Amintiri*, care readuce în atenție perioada cât Gh. Santău se găsea la școlile din Cluj. Fragmentul este dezvoltat ulterior într-un text mult mai amplu în volumul colectiv **Muguri** (1973), prima antologie de texte din autorii români contemporani din Ungaria. Între acest moment publicistic și apariția în volum, *Amintiri* (Giula, 2001), scrisul lui Gh. Santău se diversifică în practica literară. De altfel, pentru seriozitatea muncii sale și pentru cumpătul în lucrurile făcute, în 1969 este cooptat în comisia redacțională a publicației Foaia noastră alături de alți intelectuali ai comunității, Gh. Petrușan, Ștefan Oroian, V. Roxin, Petru Câmpian. Problema școlarizării elevilor și a analizei tipului de atitudine a acestora față de școală face obiectul unei unui articol de opinie îndrăzneț în spirit și competent în argumentare (Pe marginea problemei școlarizării sau încă ceva despre școlarizare).

Plurivalența scrisului său răspunde, în bună parte, pasiunilor pe care a știut să le cultive de-a lungul carierei profesionale. Pe o latură, textele sale sunt memoriale de călătorie, în formula „Note de drum”, cu detalii reportericești, dar și cu mult suflet strecurat printre rânduri. Multe din aceste note s-au consumat în perioada studenției clujene, când participa alături de elevii pe care-i îndruma ca pedagog la excursiile periodice, în Apuseni sau Bucegi. Pe altă latură, răspunde pasiunea cititului select, meditația în marginea cărților ori a evenimentelor culturale. Multe din aceste bucăți sunt medalioane literare sau istorice, dar, după 1973, încearcă și proza scurtă, la granița între evenimentul trăit în copilărie și povestirea prelucrată după izvor popular.

(Continuare în pag. a 12-a)

Cuvinte de îmbărbătare pentru femei de Elisabeta Țon

Caută că vei găsi întotdeauna o cale mai bună

Vă spun o mică experiență din viața mea. Am rugat-o pe fiica mea să facă ceva pentru mine, și ea a uitat. O iubesc enorm pe fiica mea. N-am cuvinte să pot spune cât de mult o iubesc. Dumnezeu știe. Dar m-am pripit și i-am spus: Dora, iată, te-am rugat ceva și ai uitat. Pentru că Dora nu era obișnuită să uite când o rog ceva să-mi facă, s-a întristat foarte mult. Deși nu a fost mare lucru, regretul a fost foarte adânc în ea. În clipa aceea mi-am adus aminte de o altă cale prin care aș fi putut să-i aduc aminte din nou ce am rugat-o. A fost o lecție pentru mine. Imediat i-am spus fiicei: Dora iartă-mă. N-am avut suficientă înțelepciune. Îmi pare rău. Dora, dragostea ne învață întotdeauna o cale mai bună.

Noi, femeile, avem în firea noastră obiceiul acesta să ne pripim, să spunem ceva înainte de a ne gândi mai bine. De multe ori trebuie să ne gândim mai bine, mai mult asupra unui lucru înainte de a rosti cuvintele. Trebuie să ne gândim dacă cuvintele noastre produc durere sau ajută. Când eu încerc să trăiesc în felul acesta, simt o bucurie așa de mare în piept ca și cum s-ar zbate un porumbel în mine. Când pot să fac un

bine, când am depășit ceva la care a trebuit multă înțelepciune și m-am străduit mult s-o fac, Dumnezeu m-a ajutat. Nu există să nu te ajute Dumnezeu când tu vrei. El dă voința și dă și puterea, și totul. Doar trebuie să ai grijă ce vorbești. Noi, ca soții, ca mame, trebuie să avem vorbirea noastră cu har. Și harul acesta aduce mângâiere, bucurie, înviorează și aduce frumusețe. E un lucru deosebit să fii ajutorul potrivit ca soție, pentru că pentru asta ne-a creat Dumnezeu. Caută mai întâi cum poți să repari dacă vezi că ceva nu merge bine! Cum poți să repari ca soțul tău să ajungă din nou într-o atitudine corectă, într-un spirit bun. Vorba dulce mult aduce. Mai bine cereți iertare, chiar dacă ți se pare că nu ai greșit. Dar poate totuși, fără să-ți dai seama, undeva ai greșit cu siguranță. Spun din experiență. Și când am stat și m-am oprit și am produs întristare printr-un cuvânt și am văzut la soțul meu întristarea, m-am dat seama de ea, m-am pus pe genunchi, mi-am cerut iertare de la Dumnezeu și după aceea mi-am cerut iertare de la soțul meu. Și el imediat a zis „iartă-mă”, pentru că și el a știut unde a greșit. Când eu îmi fac partea mea, Duhul lui Dum-

nezeu își face partea lui și în inima soțului. Nu există ca atunci când tu te umilești, Dumnezeu să nu lucreze. Te simți și tu ridicată. Cine se umilește este înălțat de Dumnezeu. El nu te lasă niciodată dărâmată. Dumnezeu te încurajează, chiar dacă ai greșit. Trebuie să-ți recunoști cât mai repede greșeala. Să nu crezi că ea se va repara tăcând și uitând-o. O greșeală rămasă în urmă fără să fie corectată, fără pocăință, rămâne acolo. Se va depune o altă greșeală, pentru că nu mai ai putere să te întorci. O faci pe a doua, pe a treia, pe-a patra și mergi înainte din greșeală-n greșeală. Cuvântul Domnului zice: întoarce-te acolo unde ai căzut. E greu să te întorci după ce ai făcut multe greșeli. Dar dacă totuși ți-ai dat seama după mai multe greșeli de prima greșeală, chiar

dacă trebuie să mergi cu câteva zile în urmă, roagă-te Domnului să-ți dea putere să le vezi pe toate, pentru că nu se poate merge înainte peste greșeli. Păcatul rămâne acolo. Nu vei avea bucurie. Te va urmări în conștiință, îți va fura bucuria, îți va fura energia, nu vei avea putere să lucrezi. Încet-încet în loc să fii cea care emani fericirea și bucuria în casă, vei emana întristare, iar la urmă amărăciune. Și acestea se adună. Vei amări viața soțului și viața familiei tale și sufletul tău. Și ce câștigi? Dintr-o predică a soțului meu am reținut foarte bine ce înseamnă când nu te pocăiești de greșelile tale. Asta înseamnă că faci greșeala, îl întristezi pe Dumnezeu și îl faci pe diavolul să rădă, să se bucure de tine. Și când continui și mergi înainte din greșeală în greșeală, continui să-L întristezi pe Dumnezeu și continui să-l faci fericit pe diavolul. Pentru că placi unuia din cei doi. Dacă îți dai seama de lucrurile acestea, oprește-te, întoarce-te unde-ai căzut și pocăiește-te, pentru că Dumnezeu te va binecuvânta. El te va ierta și te va primi, pentru că El așteaptă să te întorci până nu-i târziu. Să nu ți se împietrească inima. Dumnezeu poate să se retragă. Duhul lui Dumnezeu poate să fie stins în tine, când mergi din păcat în păcat și ajungi departe. Oprește-te! Nu spune că greșelile astea sunt mici. Sunt destul de mari ca să rupă legătura între tine și Dumnezeu, să strice viața ta și viața familiei tale. Viața ta, a femeii, influențează toată viața în familie. Tu o poți îmbogăți, o poți binecuvânta și tot așa poți să fii și un blestem pentru familie. Dacă tu nu trăiești cu frica de Dumnezeu, dacă ție nu ți-e frică de pedeapsa lui Dumnezeu, vei fi o nenorocită. Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii. Ea este izvor de viață, este viață. Este așa de bine și este atât de frumos într-o familie unde femeia poate să fie un izvor de viață, un izvor de bucurie, un izvor de înțelepciune. Așa cum spune la Proverbe 31:26: „Ea deschide gura cu înțelepciune, și învățături plăcute îi sunt pe limbă.” Așa este o femeie

cu frica de Dumnezeu și cu dragoste pentru Dumnezeu. Ea este slava soțului ei. „Barbatul ei este bine văzut la porți, când șade cu bătrânii țării.” Se vede imediat din ținuta, din înfățișarea unui soț, unui bărbat, viața de familie pe care o are. Și aceasta ești tu. Tu ești cartea de vizită pentru soțul tău și pentru toată familia ta. Dacă vrei să ai o relație, o viață bogată cu Dumnezeu, atunci trebuie să o trăiești cu adevărat. Domnul Isus a zis: „Eu am venit să vă aduc viață, viață din belșug.” Nu poți să trăiești viață din belșug împărțită. Nu există așa ceva. Se pare numai că o poți împărți. Ori trăiești cu Domnul Isus, ori cu diavolul. Dar cu Domnul Isus poți să trăiești numai în ascultare deplină. Ascultarea aduce binecuvântare. Ceea ce la Dumnezeu prețuiește mai mult decât orice este ascultarea. Domnul Isus Cristos a zis: „Cine mă iubește va împlini poruncile mele.” Și merită. Aduce atâta frumusețe în viață. Viață sublimă, viață curată, viață fericită, viață plină de frumusețe. De aceea, atunci când am trecut prin greutăți, prin prigoană, am spus: Doamne, ajută-mă să-ți onorez numele Tău, oriunde aș putea să mă duc departe de Tine. Știu că nu există moarte cu Tine, doar trecere de la o viață la viața adevărată. Când ai gustat bunătatea lui Dumnezeu și frumusețea vieții cu Dumnezeu, nu mai poți trăi altcum.

Notată de Rita Păcșă

STUDIUL BIBLIC

Epistola către Evrei

Lecția nr. 8

Mijlocitorul unui legământ nou (Evrei 9:11-28)

Scopul lecției este să sublinieze importanța sângelui vărsat de Domnul Isus la Cruce pentru curățirea tuturor păcatelor noastre. Să ne facă să înțelegem că am fost „răscumpărați” cu un preț așa de mare și că suntem de acum „ai Domnului” care va veni a doua oară să ne ia la Sine (Evrei 9:27-28).

Legământul „cel nou” și „mai bun” a fost încheiat la Cruce. În noaptea în care urma să fie prins, Domnul Isus a stat în picioare în mijlocul ucenicilor cu un pahar în mână și le-a spus: „Acesta este sângele legământului celui nou care se varsă pentru

iertarea voastră.” (Matei 26:28).

Iertarea noastră a cerut un preț de sânge

1. Aceasta a fost arătată în mulțimea de jertfe aduse în vechiul legământ.

„Și fără vărsare de sânge, nu este iertare” (Evrei 9:22).

Exod 24:6-8 – Moise sfințește poporul; Lev. 5:6-7 – iertare prin sânge.

2. Aceasta a fost explicată în Lev. 17:11.

Sângele face în organism curățirea și hrănirea. Fără circulația sângelui, trupul s-ar otrăvi de substanțele nocive rămase în urma arderilor din metabolismul uman.

Viața trupului este într-adevăr în sângele curățitor. Tot așa este și cu viața spirituală. Numai sângele lui Cristos a spălat necurățiile păcatelor noastre.

3. Aceasta este prezentată în Evrei 9:11-14.

Textul se încheie cu cele trei arătări ale lui Cristos:

a. Arătarea Sa pe pământ ca să șteargă păcatele (9:26)

b. Arătarea Sa în Cer în fața lui Dumnezeu ca să mijlocească (9:24)

c. Arătarea Sa iarăși pe pământ „ca să aducă mântuirea tuturor celor ce Îl așteaptă” (9:28).

(Roboam)

INVITAȚIE

Biserica Baptistă din Chitighaz va ține serbarea de mulțumire din anul 2003 în ziua de 26 octombrie. Dimineața vom începe serviciul la ora 9.00 cu ore de rugăciune, va urma serviciul divin la ora 10.00, iar după-masă vom continua serbarea noastră la ora 15.00.

Invitați toți frații din bisericile din împrejurime, împreună cu prietenii și familiile lor.

„Veniți să cântăm cu veselie Domnului, și să strigăm de bucurie către Stânca mântuirii noastre. Să mergem înaintea Lui cu lauda, să facem să răsună cântece în cinstea Lui! Căci Domnul este un Dumnezeu mare, este un împărat mare, mai presus de toți dumnezeii...” (Ps. 95: fragment)

SFÂNTUL MARE MUCENIC DIMITRIE, IZVORĂTORUL DE MIR

(26 octombrie)

Lubiți credincioși,

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuiește pe unul din cei mai mari mucenici, anume pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, izvorătorul de mir.

Acest mucenic vrednic de laudă, s-a născut în cetatea Solonul sau Tesalonic din nordul Greciei. Tatăl său a fost voievod și comandant al cetății Tesalonic și era creștin, dar ținea în taină dreapta credință, pentru marea prigoană ce era atunci asupra creștinilor. El avea un copil anume Dimitrie, pe care l-a crescut de mic în dreapta credință și în dragoste pentru Iisus Hristos. Tatăl lui Dimitrie avea în casa lui două icoane frumoase, cu chipul Domnului nostru Iisus Hristos și a Preacuratei Sale Maici, la care se închina el și soția sa. La aceste sfinte icoane duceau adesea părinții pe copilul Dimitrie, încă din pruncie, ca să se închine Mântuitorului și Maicii Domnului, învățându-l să se roage și descoperindu-i taina adevăratei credințe în Hristos.

Pe când era Sfântul Dimitrie în vârstă de 20 de ani, a murit tatăl lui, binecredinciosul voievod al Tesalonicului. Auzind împăratul Maximilian de aceasta, a chemat la el pe Dimitrie, fiul voievodului, pe care văzându-l înțelept și viteaz în războaie, l-a făcut voievod în locul tatălui său, apoi Sfântul Dimitrie mergând în patria sa Tesalonic, în loc să prigonească pe creștini, cum îi poruncește Maximilian, a început înaintea tuturor a mărturisi pe Hristos și a învăța dreapta credință, slăvind pe Dumnezeu Cel în Treime închinat și cinstit. Astfel, el s-a făcut tesalonicenilor ca un alt Apostol Pavel, căci pe mulți îi aducea la cunoștința adevărului, risipind închinarea la idoli.

Iar împăratul Maximilian, întorcându-se biruitor de la un mare război contra sciților și a sarmaților, a voit să aducă jertfă de mulțumire necuraților zei în Tesalonic. Cu acest prilej l-a chemat și pe Dimitrie să jertfească zeilor înaintea tuturor. Atunci viteazul ostaș al lui Hristos a înțeles că a sosit ceasul să mărturisească înaintea tiranului împărat credința în adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul și toate cele văzute și nevăzute. Apoi și-a adus aminte și de cuvintele Sfântului Apostol Pavel care zice: Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire (Romani 10,10). Adică nu-i de ajuns să crezi în taină în Dumnezeu, ci trebuie să-L mărturisești și cu cuvântul în public, ca să te poți mântui. Această credință cu darul Duhului Sfânt având-o Dimitrie în inima sa, a ieșit în mijloc și a mărturisit cu mare îndrăzneală, că nu zeii, ci Dumnezeu creștinilor este adevăratul Dumnezeu. El a făcut cerul și pământul și pentru nemăsurata Sa milostivire a trimis pe fiul Său în lume și a luat trup omenesc din Fecioara Maria, dar fără de păcate, și a mântuit pe

oameni din robia diavolului prin moartea Sa pe cruce și prin înviere.

Auzind împăratul că Sfântul Dimitrie, în loc să-l laude pe el, a mărturisit că Hristos este adevăratul Dumnezeu, s-a mâniat tare și l-a aruncat în temniță, spre judecată și osândă la moarte. Într-o zi împăratul făcând mare spectacol în aer liber, după obiceiul romanilor, a pus pe un vestit luptător, anume Lie, să se lupte cu creștinii pe un pod înalt și să-i arunce jos în niște sulite cu vârful în sus, spre veselia spectatorescilor. În acest timp Sfântul Dimitrie era păzit în temniță din ordinul împăratului. Atunci un tânăr creștin cu numele Nestor, ucenicul mucenicului, s-a aprins de râvnă pentru Dumnezeu și nemaiputând să rabde uciderea creștinilor, s-a dus în temniță la Sfântul Dimitrie și i-a spus: „Robule al lui Dumnezeu, mare nedreptate se face împotriva creștinilor, deci roagă-te pentru mine, că vreau să lupt cu Lie, și să izbănesc sângele nevinovat al creștinilor”.

Sfântul Dimitrie fiind legat în lanțuri, a binecuvântat pe Nestor și, însemnându-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Du-te, frate, și te luptă cu Lie, că și pe Lie îl vei birui și pe Hristos Îl vei mărturisi!” Tânărul Nestor fiind întărit cu rugăciunea Sfântului Dimitrie și-a făcut cruce și ducându-se în acea prilej a strigat: „Vreau să lupt cu Lie!” Zădarnic încercau toți să-l oprească pe Nestor de la lupta cu Lie că el striga în auzul tuturor: „Vino, Lie, să te lupt cu mine!” Apoi începând a se lupta cu el, a zis fericitul Nestor: „Dumnezeu lui Dimitrie, ajută-mi”.

Și îndată, cu ajutorul rugăciunilor marelui mucenic, l-a aruncat pe Lie în sulite și l-a omorât. Atunci împăratul, mâniindu-se a poruncit să-i taie capul Sfântului Nestor, împlinindu-se profeția dascălului său Dimitrie. Apoi a trimis ostași în temniță să-l ucidă cu sulitele și pe Marele Mucenic Dimitrie. Văzând că i-a sosit sfârșitul, Sfântul Dimitrie s-a închinat și a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate, apoi și-a ridicat mâna dreaptă în sus și a fost străpuns cu sulitele de ostași în tot corpul, dându-și sufletul cu pace în mâinile lui Hristos pe care L-a mărturisit.

În clipa aceea un alt ucenic al său a luat mantia și inelul Sfântului Dimitrie și înmuindu-le în sângele mucenicului, tămăduia cu ele pe mulți bolnavi.

Lubiți credincioși,

Ajungând împărat Sfântul Constantin cel Mare care a dat libertate tuturor creștinilor, s-a făcut o mare biserică din lemn, în Tesalonic, peste moaștele Sfântului Dimitrie, unde alergau mulți credincioși orbi, schiopi, bolnavi de tot felul și cu rugăciunile sfântului se întorceau sănătoși la casele lor. Printre aceștia a fost și un dregător împărătesc

anume Leontie, care, venind la biserică Sfântului Dimitrie, s-a făcut îndată sănătos. Drept mulțumită, a început să facă o biserică mare din piatră în locul bisericii mici din lemn în cinstea Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie.

Pe când săpau temelile bisericii, cu rânduiala lui Dumnezeu, au descoperit și racla cu moaștele Sfântului Dimitrie, din care izvora mir binefăcător și care se ungeau cei suferinzi și se vindecau. Biserica făcută de Leontie a fost mărită mai târziu, ajungând cea mai mare și mai veche biserică din Tesalonic, care se păstrează până astăzi. Tot Leontie, fiind iubitor de Dumnezeu, a făcut o raclă nouă din argint și a așezat în ea moaștele Sfântului Dimitrie, care se păstrau sub altarul mării biserici. Mormântul Sfântului Dimitrie se află și astăzi la biserica sa din Tesalonic unde merg zilnic credincioșii în pelerinaj și cer ajutorul lui.

Un alt lucru minunat s-a întâmplat și în timpul împăratului Iustinian cel Mare. După ce a zidit biserica Sfânta Sofia din Constantinopol, împăratul voia să aducă în ea moaștele Sfântului Dimitrie de la Tesalonic. Deci, trimițând câțiva clerici și credincioși la biserica sa, când să se atingă de raclă, îndată a ieșit din ea lumină de foc și scântei, încât toți au căzut la pământ. Apoi s-a auzit un glas ca acesta: „Stați și nu îndrăzniți!” Cuprinși de spaimă, și-au cerut iertare de la Sfântul Dimitrie și luând puțin pământ din biserica lui, s-au întors la Bizanț.

Altădată era mare secetă și foamete în Tesalonic. Atunci Sfântul Dimitrie, călare pe un cal se arăta corăbierilor care transportau grâu pe mare și le zicea: „Duceți grăul în cetatea mea, Tesalonic, căci este lipsită”.

În viața Sfântului Dimitrie se spune că era un paraclisier, anume Onisifor, la biserica sa, care îngrijea de sfintele moaște. Dar avea obiceiul să fure din darurile aduse la biserică de credincioși. Sfătuindu-i preoții multă vreme, el nu se lăsa de acest păcat. Odată, pe când lua din cele aduse de credincioși, îndată a fost pedepsit de Sfântul Dimitrie și a căzut jos greu bolnav. Apoi rugându-se preoții pentru el și

mărturisindu-și păcatul, s-a făcut sănătos.

Odată au năvălit barbarii să prade orașul Tesalonic și toți creștinii plângeau la moaștele Sfântului Dimitrie să-i scape de robie și de moarte. Într-o noapte s-au văzut doi tineri luminați trimiși de Mântuitorul să-i poruncească sfântului să plece din cetatea sa și să lase Tesalonicul în mâinile păgânilor pentru păcatele poporului. Dar Sfântul Dimitrie nu a voit să părăsească patria sa, ci rugându-se mult lui Dumnezeu pentru creștini, îndată oastea păgânilor s-a depărtat și Tesalonicul a scăpat de distrugere și robie. Și multe asemenea semne, vindecări de boli, și fapte minunate făcea Sfântul Mucenic Dimitrie. Mai târziu însă, înmulțindu-se păcatele creștinilor, marele mucenic s-a întristat pentru împuștinarea credinței în cetatea sa și cu voia lui Dumnezeu au dispărut moaștele din Tesalonic.

Lubiți credincioși,

Astăzi sărbătorim pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, ostașul cel viteaz al lui Hristos, bărbatul dumnezeiescilor doriri, lauda mucenicilor, bucuria îngerilor, podoaba Bisericii Ortodoxe, mustrătorul necredincioșilor, întărirea nevoitorilor și rugător fierbinte înaintea Preasfintei Treimi pentru sufletele noastre.

Astăzi Sfântul Dimitrie mărturisește cu tărie pe Hristos înaintea împăraților și a păgânilor. Astăzi Lie, sluga întunericului, este învins, iar fii luminii sunt izbăviți. Acum diavolul a fost biruit de Sfinții Dimitrie și ucenicul său Nestor care se roagă în cer pentru noi. Astăzi mucenicul lui Hristos Dimitrie este împuns în coastă ca și Stăpânul său și se jertfește pentru Evanghelie, ca un miel nevinovat.

Pentru aceasta îl cinștim pe Sfântul Dimitrie și-i cântăm cântări de laudă, căci el a biruit pe vrămașul cel nevăzut și a luat cununa biruștii de la Hristos, Dumnezeu. În această zi se face mare pelerinaj cu icoana Sfântului Dimitrie la mormântul lui din Tesalonic și toți creștinii aduc flori de dumitriță la biserică și prin casele lor.

Însă nu numai astăzi, ci în toate zilele se cuvine să cerem ajutorul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, pentru că este grabnic ajutorător. Să avem în casă icoana lui și când putem să-i citim acatistul. Apoi să nu uităm că și noi suntem ostași ai lui Hristos și fii ai Bisericii Ortodoxe. Deci, să avem curaj și să nu dăm înapoi în fața ispitelor și necazurilor vieții. Fără râvnă și bărbăție, fără rugăciune și smerenie, fără iubire creștină și biserică, fără răbdare și ajutorul sfinților nu ne putem mântui.

Să-l Rugăm pe Marele Mucenic Dimitrie să ne fie călăuză, ajutorător, model de jertfă și rugător înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

Arhim. Cleopa Ilie

Tudor Arghezi *Aripi mici*

Boierii, cucoanele
Și-au închis obloanele,
Și-au zburat în gloată deasă
Către țara de mătăasă.

Între florile străine
Veneticilor li-e bine.
Aici, viscol, frig și ceață,
Grâu-i strâns și iazu-ngheață.

Am rămas locului noi,
Vrăbii, corbi și pițigoii,
Și cu înțelegere
Trupul c-o să degere.
Vara, vor cânta-n sobor
Că se-ntorc în țara lor.

Galeria copiilor

Erika Kürti, clasa a 7-a

În tradiționala noastră rubrică, ani în șir publicăm desene de ale copiilor. Căci tineretul școlar și preșcolar știe să-și exprime ideile, sentimentele prin forme și culori adecvate situațiilor propuse de profesori. Natura, mediul înconjurător, familia, situații de viață și multe altele găsesc expresie specifică prin aceste desene.

În zilele trecute, elevii din Apatcu ne-au trimis iarăși câteva desene frumoase, inspirate de sosirea toamnei.

Desenele pretind o singură observație, păcat că ele nu pot fi văzute în imagini colorate. Dar și fără culori, ele tălmăcesc simțirile și impresiile de toamnă ale elevilor din Apatcu.

Adela Juhász, clasa a 7-a

ISTORIA ROMÂNILOR

Jurământul lui Carol

După îndepărtarea lui Cuza, tronul Principatelor era liber, iar Unirea în pericol. Adversarii unirii voiau să folosească situația creată pentru a o desface. Singura soluție era aducerea unui prinț străin.

Cine ar fi îndrăznit să nu recunoască țara și domnia unui prinț european puternic? Pentru că unele dintre Marile Puteri nu doreau ca acest lucru să se întâmple, Carol de Hohenzolern (prinț prusac care acceptase tronul Principatelor) și oamenii politici români au hotărât să pună aceste țări în fața faptului împlinit. Astfel, Carol a venit la București în cea mai mare taină și pe drumul cel mai scurt, pentru a lua tronul.

A fost o călătorie cu pe-

ripetii. Prințul s-a imbarcat pe un vapor cu care a călătorit pe Dunăre până la Severin. Pe vapor se afla și I. C. Brătianu, unul dintre oamenii politici care îl convinseseră pe Carol să accepte conducerea țării. Tot drumul, cei doi s-au prefăcut că

nu se cunosc. Iscoade erau peste tot și, pentru reușita acțiunii, secretul trebuia bine păstrat.

Drumul de la Severin la București a fost întâmpinat de mulți locuitori și s-a îndreptat spre dealul Mitropoliei. Acolo, în sala de ședințe a Parlamentului, Carol a fost invitat să-și ocupe tronul așezat pe o tribună, și, cu mâna pe Evanghelie, să jure credință poporului și țării. Rostea în limba română cuvântul „jur” (nu știa multe cuvinte românești). Prințul a jurat să fie credincios legilor țării, să păzească religia românilor și integritatea, să domnească pe bază de Constituție. Îndelungata sa domnie a însemnat respectarea acestui jurământ.

Profu'

Știați că...

...dromaderul a fost unul dintre ultimele animale domesticate de om, probabil în jurul anilor 1800 î. Ch? Inițial era considerat un animal sălbatic, absolut inutil, al deșertului.

♦ ♦ ♦

...strâmtoarea Drake este cea mai lată strâmtoare de pe Glob? Ea are 900-950 km și desparte Oceanul Pacific de Oceanul Atlantic, respectiv Țara de Foc de Insulele Shetland.

♦ ♦ ♦

...guma de șters a fost inventată nu de un elev sau de un papetar, ci de un reputat om de știință englez, chimistul și filozoful Joseph Priestley (1733-1804)?

Printre altele, el a descoperit fenomenul de fotosinteză și a obținut în laborator, pentru prima oară în lume, oxigen în stare pură.

♦ ♦ ♦

...regele Israelului, înțeleptul Solomon (c. 961-922) și-a atras o mare faimă în Orientul Apropiat da-

torită inteligenței și culturii sale? Lui i se atribuie, printre altele, Cântarea Cântărilor, un minunat poem de dragoste.

♦ ♦ ♦

...„breaza” este un joc popular răspândit în zona subcarpatică din Muntenia și Transilvania? Se mai numește și „De doi” sau „Ca la Breaza”.

♦ ♦ ♦

...experiențele au categorisit și clasificat circa 200 de paraziți ai mărului. Se știe însă că numărul lor depășește 500.

♦ ♦ ♦

...invenția „aerului condiționat” aparține americanului Willis Carrier? A fost realizat în 1911, după studii care au durat nouă ani.

♦ ♦ ♦

...marii consumatori de ceai au mai puține carii dentare? Acest lucru se datorează conținutului bogat în fluor al frunzelor.

Și în acest an ne-am distrat la Balul bobocilor

O frumoasă tradiție a liceului nostru a continuat și în acest an școlar, când miercuri, la 15 octombrie, în sala de gimnastică s-a ținut Balul bobocilor. A fost o petrecere veselă pentru elevii din clasa întâi de liceu, dar și pentru colegii mai mari, și, nu în ultimul rând, o expresie a aprecierii și a dragostei elevilor față de profesorii lor.

Balul a început cu un marș, când elevii din primele clase ale liceului au defilat în fața publicului, îmbrăcați în costume nostime, „bine alese”. Mare veselie a creat faptul că elevii și-au schimbat odată cu costumele și sexul. Astfel, fetele din clasa a IX/A s-au îmbrăcat în costum de pașă turcesc, iar băieții s-au îm-

brăcat de cadâne, cu șalvari și vâl pe față. Elevii din clasa a IX/B s-au costumat de vaci și viței (vezi...„ca vițelul la poarta nouă”). După intrarea triumfală au urmat numeroase jocuri distractive prin care bobocii trebuiau să arate, cât sunt de pricepuți. Ei trebuiau să treacă peste o seamă de încercări, ca-n povești. De exemplu, cu frișcă pe cap, trebuiau să formeze un tort cu lumânare, apoi o fată trebuia să înfășoare un coleg cu suluri de hârtie igienică în așa fel ca acesta să devină o mumie antică, alții trebuiau să danseze cu mătura un tangou, dar pe muzică modernă. Și toate aceste probe au fost apreciate de un juriu format din colegi din ultimele clase. De fapt, prin

Pașe turcești, cadâne, vaci și viței din clasele IX/A și IX/B

rezolvarea sarcinilor, bobocii și-au arătat „pregătirea”, după care vor putea trece cu adevărat în rândul liceenilor. După această parte distractivă a urmat momentul culminant al balului, când bobocii au rostit în cor jurământul festiv.

După această parte festivă, am întrebat o membră din juriu și unul dintre diriginți, care a fost părerea lor, oare bobocii dintr-a IX-a au trecut cu succes probele obligatorii?

– Câtiva boboci ar fi putut

fi mai sânguincioși. Nu toți s-au mascat și nu toți au avut costum nostime. Dar dacă facem abstracție de aceste mici incidente, atunci putem zice că totul a fost foarte bine, chiar extraordinar. (Nicoleta Netea, cl. a XII/A, membră în juriu)

– Eu zic că bobocii au co-

respuns întru totul așteptărilor, ale profesorilor și ale colegilor. Iar dacă și în viitor vor constitui o colectivitate atât de unită, vor deveni cu adevărat o comunitate foarte bună. Mă bucur că am primit o clasă cu boboci atât de buni. (Robert Selejan, diriginte, cl. a IX/B)

– Silvia –

„Visul unei nopți de vară” la Giula

Foto: K. I.

Săptămâna trecută, la 16 octombrie, la Centrul Cultural Românesc din Giula s-a organizat iarăși o seară de teatru.

Cu concursul actorilor de la Teatrul de Stat din Oradea, publicul, mai ales tinerețel școlar, putea urmări o piesă din repertoriul clasic în prezentare modernă. Co-

media „Visul unei nopți de vară” de W. Shakespeare a fost interpretată în decor și costume neobișnuite. În ciuda acestei concepții regizorale, orădenii au realizat un spectacol în care accentul pus pe textul excelent a rezultat o memorabilă seară de teatru.

Să ne revedem cu bine și la anul!

Continuând tradiția anilor trecuți, la Micherechi și în acest an s-a organizat Ziua Pensionarilor. În duminica de 12 octombrie, în Casa de Cultură a avut loc un program cultural-districativ pentru persoanele care au împlinit 60 de ani. În comună trăiesc în total 497 de pensionari, cu vâsta de peste 60 de ani – am aflat din cuvântarea festivă a primarului *Teodor Martin*. Din darea de seamă a primului om al satului am aflat despre reușite și insuccesele din perioada de un an care a trecut de la formarea noii conduceri ai satului. Printre altele a precizat că din deficitul de 75 de milioane au mai rămas doar câteva milioane, care vor fi achitate până la mijlocul anului următor. În viitor urmează să se repare toate drumurile și trotuarele din sat. După toate aceste informații, primarul a revenit la tema zilei, accentuând că toată lumea trebuie să-și respecte și să-și ajute bătrânii. „E

bine că avem bătrâni, pe care însă trebuie să-i respectăm, să-i ajutăm, și dacă e nevoie, să le cerem sfatul, căci vârstnicii au multă experiență de viață. Și de aceea totdeauna trebuie respectați” – a spus primarul Micherechiului.

După această cuvântare festivă au urmat câteva cuvinte alese din partea lui *Alexandru Goron*, fostul director al școlii generale. Programul cultural a început cu evoluția Echipei pătrătorilor de tradiții „Gheor-

ghe Nistor”, care – așa cum se întâmplă întotdeauna – a avut un mare succes. După aceea au urmat câteva poezii închinete celor bătrâni. Deși elevii care au recitat poeziile au avut emoții, totuși au recitat foarte frumos, emoționant. A fost recitată o poezie la care fiecare strofă a repetat aceeași întrebare: „se merită să trăiesc?”. Gândurile i-au mișcat adânc pe majoritatea ascultătorilor, unii vârstnici chiar au și lăcrimat.

Înainte de masa comună, preotul ortodox *Ioan Bun* a rostit rugăciunea Tatăl Nostriu. Bucătarii au gătit pentru această zi specială tocană de porc cu paste făinoase și murături. Iar după acestea, s-au servit prăjituri cu mere și cu nucă. Pe lângă mâncare, pensionarii au primit și de băut, răcoritoare și – cine a dorit – țuică.

Cu toții s-au simțit bine și s-au despărțit cu gândul optimist: „Să ne revedem cu bine și la anul!”

– Laura –

Foto: A. Papp

Pensionarii din Apateu în Munții Tatra

Luna octombrie se sărbătorește drept lună a pensionarilor. Dar vârstnicii din Apateu nu au așteptat ca alții să le facă programe, ei singuri s-au îngrijit de distracție și diversitate. În agenda lor pentru luna octombrie a figurat o excursie de două zile în Munții Tatra. Prin urmare, 32 de călători au luat drumul pe ruta Apateu-Miscoț-Poprad-Tatra-Zdiar-Rojnirov-Miscoț-Apateu.

În prima zi a călătoriei, ajungând în inima Munților Metalici din Masivul Tatra, oamenii de la șes au admirat peisajul minunat, au sorbit aerul puternic de la mun-

te și au urcat cu telefericul pe renumitele vârfuri de peste 2600 m ale Tatrei. În soarele blând de toamnă, excursioniștii s-au plimbat și pe malul Lacului Ciorba și s-au odihnit pe terasa unui hotel de lângă Poprad. În ziua următoare, la întoarcere, apatenii s-au oprit în câteva orașe istorice din Slovacia și au admirat castelul de vânătoare al familiei Andrassy din Betler.

Excursia de două zile a fost o călătorie plăcută la care toți s-au simțit bine și au văzut multe peisaje minunate. Cu toții au hotărât să mai facă și altă dată excursii asemănătoare. J. V.

Delegația județului Ilfov la Budapesta

La invitația primarului capitalei ungare *Demszky Gábor*, o delegație a Consiliului Județean Ilfov, condusă de președintele *Constantin Bebe Ivanovici*, s-a aflat la sfârșitul săptămânii trecute la Budapesta. În centrul convorbirilor oficiale s-au aflat probleme de interes comun, cum ar fi colaborarea în vederea protecției mediului, realizarea de investiții în turism, cooperarea în sectorul energetic în special pentru promovarea unor

tehnologii termoeenergetice moderne. Primarul capitalei ungare a subliniat că Ungaria urmărește consolidarea relațiilor de cooperare bilaterală și a reafirmat sprijinul pe care Ungaria îl acordă României în vederea aderării la Uniunea Europeană. La invitația președintelui *Bebe Ivanovici*, *Demszky Gábor* a acceptat efectuarea unei vizite oficiale în județul Ilfov, în primăvara anului viitor.

J. K.

Foaia românească
poate fi citită și pe Internet
www.foaia.hu

Un sfert de veac de televiziune

Anul 1978 marchează un eveniment însemnat în istoricul dezvoltării presei minorităților naționale din Ungaria. Sub ocrotirea Studioului Regional din Pécs al Televiziunii Maghiare s-au difuzat primele emisiuni în limbile germană, sârbă și croată. Inițiativa a deschis drumul și celorlalte minorități mai numeroase din Ungaria. Emisiunea în limba română s-a adresat telespectatorilor pentru prima oară acum 21 de ani, iar cea slovacă cu două decenii în urmă. Cele patru programe, pe atunci de un sfert de oră pe lună, sunt și de atunci singura sursă de informare de acest gen pentru comunitățile cărora se adresează. În cei 25 de ani, spațiul programelor s-a lărgit treptat, ajungând astăzi la 26 de minute pe săptămână în cazul a șase minorități. Celelalte au o emisiune comună, în care dispun și ele de o modestă sursă de informare în limba maternă.

Serbare familiară la Pécs

În zilele de 11 și 13 octombrie, la Pécs și Budapesta s-au organizat două serbări pentru marcarea momentului. Casa Tineretului de la Pécs a găzduit sâmbăta trecută foștii și actualii realizatori ai emisiunilor minoritare și demnitari de

stat, care oarecum se leagă de aceste emisiuni. Gazdele, redacțiile germană, croată și sârbă au oferit un program cultural, ce a cuprins spectacole folclorice prezentate de cele mai bune echipe ale acestor trei naționalități. Fiecare dintre acestea, în timpul celor 25 de ani, a avut numeroase

înregistrări de televiziune, ceea ce a contribuit la popularizarea valorilor pe care le reprezintă. Dintre cei invitați la cuvânt, secretarul de stat *Wolfart János* a fost și printre primii realizatori care au avut ocazia să se adreseze telespectatorilor germani în limba lor maternă. Evocarea acestor momente a stârnit atât nostalgia, cât și amuzamentul colegilor de breaslă. Printre realizatorii emisiunilor actuale se află mai mulți care lucrează în aceste redacții de atunci, de când ele s-au născut, iar alții au venit mai târziu ca să îmbroscăteze imaginea transmisă telespectatorului. Serbarea, care trebuia concepută din surse deosebit de modeste, a fost încheiată cu o recepție, în care cele mai vârstnice redacții minoritare au primit felicitările președinților autoguvernărilor pe țară ale germanilor, croaților și sârbilor.

ra granițelor țării. *Mádl Ferenc*, în cuvântarea sa de un sfert de oră, a accentuat importanța ambelor programe, care contribuie la păstrarea limbilor și conștiinței

de neam ale minorităților vizate. Președintele Statului Ungar a făcut referire la condițiile materiale vitrege în care se realizează emisiunile pentru maghiarii din jurul Ungariei, însă nu a amîn-

tit nimic despre bugetul tot mai redus al emisiunilor adresate minorităților din Ungaria. La serbare au luat parte secretari de stat și președinți ai autoguvernărilor minoritare pe țară, printre care și foști jurnaliști. Programul cultural a cuprins creațiile artiștilor maghiari și minoritari, printre care, cu mândrie am putut constata, s-a aflat și tezaurul folcloric al Micherechiului. Satul românesc a fost reprezentat de o mini-echipă, compusă din trei muzicanți și trei perechi de dansatori. Un alt moment ce ne-a oferit un prilej de mândrie a fost acela, când printre premii zilei, i s-a înmănat Premiul de Excelență și colegului nostru *Tiberiu Boca*, pentru munca depusă în Redacția în Limba Română a Televiziunii Maghiare.

- ștc -

„Identitatea tuturor românilor”

În zilele de 17-20 octombrie s-a desfășurat la Timișoara un congres internațional sub titlul de „Identitatea tuturor românilor”. Congresul se află în acest an la cea de-a XII-a ediție. Dezbaterile și-au propus să analizeze „identitatea prin cunoașterea legilor și aplicarea lor ca armă împotriva abuzului de stat și apărarea drepturilor omului ale minorităților”. În cadrul lucrărilor a fost lansat și un volum antologic cu titlul „Cartea românilor de peste hotare”.

Tineri într-o Euroregiune

Muzeul Satului Bănățean din Timișoara va găzdui și în acest an manifestarea folclorică a tineretului din Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa. Festivalul „Tineri în DKMT” se va desfășura sâmbătă, la 25 octombrie. La ora 11 va avea loc în Piața Victoriei „Parada portului popular”, iar de la ora 15, un spectacol folcloric la Muzeul Satului Bănățean de la Pădurea Verde. Din Republica Serbia participă la întâlnire ansam-

blul românesc „Luceafărul”, cel sârbesc „Laza Nancic”, cel maghiar „Petőfi Sándor” și formația maghiară din Novi Sad. Din Ungaria participă Ansamblul „Körös” din Giula și păstrătorii de tradiții din Aletea. Din România își aduc aportul ansamblurile „Hora Timișului” al Palatului Copiilor, „Timișul” al Casei de Cultură a Municipiului Timișoara, „Bokrétá”, al Liceului Béla Bartók și cel sârbesc din Moldova Nouă. I. K.

Aniversare dublă, în prezența președintelui Ungariei

La data de 13 octombrie, în Hotelul Budapesta din Capitală s-a ținut o festivitate mult mai fastuoasă, cu mai multe sute de invitați, în majoritate jurnaliști de televiziune din țară și de peste hotare. În prezența președintelui de stat *Mádl Ferenc* s-au sărbătorit două aniversări: 25 de ani de la pornirea emisiunilor naționalităților din Ungaria și 10 ani de la lansarea programelor Televiziunii Maghiare, adresate ungarilor din afa-

Texte precum *O să te coste, Antoane, Tutu Gani, O perit Mura, Condica de reclamații* aparțin stilului evocator și anecdotic, care cultiva pe alocuri suspansul și mănuiesc o limbă orală expresivă. Scrișul său s-a întrecut și dimensiunea traducerilor, din Radnóti Miklós, Csák Gyula, Lucian Magdu.

Deși volumul individual, care adună toate aceste frumoase risipiri de presă, poartă titlul unor texte mai vechi, *Amintirile* (2001) lui Gh. Santău merită prețuite pentru sinceritatea dezinvoltă a rememorării, dar, mai ales, pentru conturarea unui timp și a unui spațiu, la care mulți cititori de azi nu au acces. Cartea este și un document de epocă, în care se mișcă figuri de mari intelectuali, situații surprinzătoare, unele chiar paradoxale, în preajma cărora s-a aflat Gh. Santău în perioada de formație profesională și intelectuală. Memoria afectivă merge mână în mână cu cea istorică legată de evenimente trecute. Regretatul cititorului de azi e că autorul se oprește acolo unde s-ar fi așteptat mai puțin, că amintirile nu acoperă și perioada stagiului autorului de la liceul românesc, cu preocupări, eșecuri și izbânzi, figuri de colegi (unii dintre ei trecuți la cele veșnice), într-o vreme când școala românească din Ungaria trecea printr-o profundă reorganizare. Cât privește substanța paginilor din recentul volum ea cuprinde 5 secvențe, în paleta vastă în care s-a încercat condeiul său: prima, bucăți de proze scurte care adună momente culturale și sociale din copilăria satului său, „Chitighazul” cea de-a doua, amintirile legate de perioada studenției de la Cluj și Sibiu, a treia, însemnări și meditații despre „amintirile viitorului”, cu analiza unor evenimente paranormale, a patra, notele de drum (Vălenii de Munte, Țara Moților, Bucegi), iar ultima secvență aduce preocupările de cercetare ale autorului, lucrări susținute la sesiunile anuale ale simpozionului organizat de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria.

Câteva din momentele și figurile consemnate în par-

Portret în cotidian

Oameni, fapte, cărți: Gheorghe SANTĂU sau spiritul unui octogenar

tea de rezistență a cărții au în conținutul lor un mesaj uman și afectiv, care dezvăluie temperamentul și caracterul nobil al memorialistului. Perioada cât a fost student la Cluj, 1943–1947, rămâne în acest ciclu de amintiri cea mai dramatică, dar și cea mai bogată în împliniri. Înscrierea în anul I la teologia din Cluj, apoi din anul II la științe juridice, pe care le face în paralel, începute la Sibiu, în urma refugului universității clujene, preoții profesori evocați cu lumină și senină aduce aminte (episcopul Nicolae Colan, I Pașca – filosofia creștină, Emil Nicolaescu – istoria bisericii, pentru teologie, și prof. Eugen Speranția – filosofia dreptului, conf. Drăgan, Romul Boilă – dreptul constituțional), dovedesc nu numai o atenție sporită din partea memorialistului, ci și o implicare afectivă în cele relatate. Evocarea merge mână

în mână cu ilustrarea și povestirea. Scurte caracterizări ale oamenilor mari pe care i-a întâlnit, precum Iuliu Maniu („fostul om politic păru obosit, vorbea încet și domol”) sau Lucian Blaga („Vorbea monoton, parcă absent, cu privirea atrasă de strălucirea de afară”) aduc un plus de frumusețe interioară memoriei afective. Acestea fac parte din latura câștigurilor intelectuale pentru experiența tândărului student de atunci. În schimb, momente dramatice, primejdioase, precum cele 8 zile de carceră la Sibiu (fiindcă nu avea pașaport), emoțiile trecerii fără acte a graniței, stabilirea sovieticilor în apropierea comunei sale, Chitighaz, revoltele studențești din Cluj, atacul muncitorilor contra studenților cămiști, toate acestea sunt prezentate în culori sumbre, cu o undă de tristețe și amărăciune. și-a făcut locul în

aceste secvențe câteva rânduri evocatoare despre părintele Anania, unul din fruntașii revoltelor studențești de la Cluj.

Interesant e cum Gh. Santău reușește să pună lumină și asupra acestor pagini de istorie zbuciumată și să-și proiecteze, dincolo de timp, figuri încărcate de lumină și adevăr. Iată fragmentul cu părintele Anania, care constituie un asemenea moment de reconversie a dramaticului în profit intelectual de zile mari. Și aici portretul devine suport documentar pentru actul rememorării în sine: „La masa prezidiului ocupau loc mai mulți studenți. În mijlocul acestora un călugăr cu barbă, îmbrăcat în reverendă, de altfel student la medicină, cu numele de părintele Ananie. (...) Atâta înțelepciune acumulată într-un timp de câteva ore și într-un spațiu redus, eu nu am întâlnit în viața mea, nici

înainte de acest moment, nici după el. Parcă și acum îl văd în fața mea pe părintele Ananie, asumând părerile exprimate și făcând concluzia logică a argumentelor prezentate de studenți. S-a votat în unanimitate pentru grevă. Și eu mi-am dat votul. După ce s-a constatat că nu au fost voturi contra, nici abțineri, părintele Ananie s-a ridicat, și-a așezat ceasul de buzunar în fața sa și a declarat: azi, în ziua cutare a anului 1946 declar grevă generală a studențimii clujene.” (din vol. *Amintiri*, 2001). Această bonomie a evocării, optimismul și curiozitatea intelectuală care alimentează povestirile-amintiri ale lui Gh. Santău face ca și textele de povestiri prelucrate după izvorul oral să aducă cititorului, obiceiuri, povești, datini din zona Chitighazului. Poate de aceea partea inițială și cea finală a volumului discutat de noi cuprind secvențe de scurte povestiri cu întâmplările trăite direct în copilăria din sat, fie preluate de la tatăl ori de la unchiul său, Petru Santău participant al comunei la manifestarea de la 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia, fie din cercetarea și confruntarea izvoarelor istorice care s-au ocupat de comuna natală.

Când în 1983 Gh. Santău se retrăgea după mai bine de 30 de ani de activitate didactică, social-obștească, mărturisea cu dezarmantă sinceritate că anii de la căminul și școala din Giula au avut „mult-mul conținut”, care nu încăpea într-o viață obișnuită cu eveniment și acțiune. Tinerii români din Ungaria ar trebui să-l caute cât mai des, pentru a afla secretul tinereții sale active, chiar și în pragul octogenatului, când iată, proiectul unei vieți pline așteaptă să împlinească fără zăbavă scrisul său. Mesajul dat capătă parcă elan și tinde spre faptă culturală, cum i-a fost și existența plină de conținuturi morale: „o să-mi organizez activitatea în așa fel ca să mă simt bine, că-mi satisfac pasiunea cititului, poate am să mai scriu câte ceva”.

Cornel Munteanu,
ELTE, Budapesta
din vol. *Oameni, fapte, cărți*,
în pregătire)

Măi, de ce nu ești tu ministru?

În zilele noastre, se pune tot mai mare accent pe gospodărirea chibzuită, rațională, rentabilă și se face critică oricărei organizări de producție sau de administrație cu caracter economic, făcută în pripă, la întâmplare, motivată de politica de zi, care nu aduce nici un folos, ba în cele mai multe cazuri rezultă pagube. Am cugetat mult asupra acestei probleme și am ajuns la convingerea că la urma urmei – înafară de risipa de materiale și de bani, de investițiile gigantice fără prea mult rost etc. – cam pe aici se pot găsi motivele care au dus la acumularea crizelor economice și sociale din zilele noastre. Și... mi-a venit în minte Timar Zoli, un fost consătean al meu din Chitighaz, care mi-a povestit – prin anii 1950 – o întâmplare ciudată ce s-a petrecut cu el însuși.

Și, meditănd asupra unor evenimente din trecut, îmi vin în minte și oameni, momente, întâmplări, a căror amintire nu se mai poate șterge din creier.

Timar Zoli, în copilăria și tinerețea sa se numea Czigler Zoli, în sat i se spunea printre noi „Zoli lu Morințoaie”. Părinții lui erau comercianți evrei, aveau o prăvălie aproape de marginea satului, nu prea înfloritoare, deoarece

concurența familiei Freisinger din sat, cu un magazin în vigoare, le sufoca mica lor unitate comercială. Concurența Freisingerilor, de fapt, se îndrepta în primul rând împotriva văduvei Bede, care la fel avea o prăvălie mai de seamă în sat.

Ei, ca să revin la Zoli. Probabil că tatăl său murise mai devreme, și pe semne se numea Maurițiu, adică Möricz, de unde i se spunea familiei, din partea românilor din sat „a lu Morințoaie”.

Zoli era cu vreo 2-3 ani mai mare decât mine, și eram buni prieteni. Pe Zoli îl cunoștea întreg satul, dar și el îi cunoștea pe toți, chiar și după poreclă, știa foarte bine românește, și ne jucam mult împreună. Era un băiat deștept, dezaghețat cum s-ar spune, de la care puteam învăța multe lucruri folositoare.

Pe urmă, după cum se știe, în timpul războiului s-a înrăutățit mult situația evreilor din țară, au fost deportați în lagăre de concentrare din Germania, unde au pierit foarte mulți, și s-au reîntors foarte puțini.

La urma urmei, nu mai știu ce s-a întâmplat cu Zoli, unde a petrecut anii grei. Dar după terminarea războiului l-am văzut iar prin sat, de câteva ori. În acest timp, își schimbase numele din Czigler în Timar.

(Fragment din volumul lui Gh. Santău, cu titlul: *Amintiri*)

Pruncu orfan și lupu cu cap dă fer

(Poveste din Crișana)

O fost odată on prunc orfan care s-o dus în lume ca să-ș coate pita dă tâte zilele. O mârș pruncu cale lungă, trăind din cerșit și, ajungând înt-on sat, o muierie cu inimă bună i-o dat adăpost păstă noapte. Dimineața, după ce s-o sculat pruncu, muierie l-o sfătuit:

– *Dragu mne, du-te-n lume mare, da' numa cu oamenii spâni să nu-ț faci dă treabă.*

Pruncu i-o făgăduit muierii că i-a ține sfatu, și cu asta s-o dus mai dăparte. Ajungând înt-on alt sat, acolo s-o băgat dă slugă la on boier mare care așe dă spân iera, dă abde ave câte-on fir dă păr în barbă. Zîua mai lucra pruncu câte ceva, da' și sara trăbuie să margă cu caii la pășunat. Când o vinit sara, pruncu o fo' temat dă boier care i-o poruncit că dis-dă-diminează să viie acasă. Pruncu s-o dus. Ajungând acolo, o împedecat caii și s-o pus la umbra unui stejar ș-o ațipit. Nici nu s-o trezît iel pân-a doaua zî pă la mnează. După ce s-o trezît, s-o dus acasă. La poartă-l aștepta boieru amu c-o bătă ș-atâta l-o bătut până ce l-or luat vecinii din brâncile boierului.

Așe o pățit pruncu dă trii uări. După ce ș-a triie uară o adurmit pruncu, ajungând acasă, boieru așe l-o bătut din nou, dă l-o făcut tăt sânje. Atunci dă Dumnezo dă i-i să ivește Sfântu Pătru și începe să-l ocorască pă boier, zicându-i:

– *Nu te temi dă Dumnezo dă-l baț așe dă spurcat pă pruncu aista?* – cu asta Sfântu Pătru l-o luat dă brâncă pă prunc și, ieșind din curte boierului, o scos on corn din straiță, l-o dat pruncului și i-o dat ș-on sfat:

– *Pruncu mne, du-te acasă în satu tău și când ti băga în bordeiu în care te-ai născut, atunci te uită-n corn, și tăt ce-i vide în iel îi a tău!*

Da' pruncu, fiind ca tăt omu, poftitor dă la sine, îndată ce s-o îndăpărtat Sfântu Pătru s-o uitat în

corn, da' ce-o văzut? Pruncu o fost încunjurat dă tăt felu dă animale periculoasă și urâte: câni, lupi, urși, lei, șerpi și dă tâte ce sânt în lume asta. Bdetu prunc așe s-o spăriet, d-o scăpat cornu din brânci ș-o-nceput să plângă.

– *Amu vād că-n tâte-s nătrebnic,* – zice pruncu. Da' tumna atunci vine-n fața lui on lup cu cap dă fer, întrebându-l:

– *Pruncule, ce-m dai dacă te scap dă aște tâte?*

– *N-am ce-ț da, vezi că n-am nimic!*

– *Nu face nimic,* – îl liniștește lupu, – *i-o ș-atunci te-oi mântui dă tâte fiarăle aște, dacă numa atâta mi făgădi că nu ti însura cât trăiești.*

– *Îț făgădesc,* – i-o răspuns pruncu.

Lupu cu cap dă fer o rânjit o dată cătă feară, fearăle s-or dăpărtat dă prunc, lupu iară s-o făcut năvăzut.

După tâte aște, pruncu s-o dus cătăcasă. Sara o ajuns în satu lui și, ajungând în bordeiu în care s-o născut, s-o uitat în cornu căpătat dă la Sfântu Pătru. Și ce să vadă? În locu bordeiului iacă-te on palat mare cu curte mare, șuri și hâmbare, în curte animale dă tăt felu: boi, cai, măgari, uai, porci, câni ș-așe, în vreme ce în ușe palatului îl așteptau scluji cu mesele așternute cu tăt felu dă mănări și băuturi. Așe o ajuns pruncu cel mai bogat om în sat.

Dimineața, când s-o sculat, tăt satu iera în juru palatului, și nu puteu să să mniere dăstul: cum o putut strînje pruncu atâta bogăție înt-o singură noapte?

Pă la mnează începuseră să să strângă și tâte neamurile, zicându-i:

– *No, nepoate, bine că ț-o dat Dumnezo și fiie bogăție, da' amu treabă să te-nsori!*

Pruncu, la-nceput, n-o vrut nicidecum, dăuarece ș-o adus aminte dă voarbele lupului cu cap dă fer. Numa că neamurile nu l-or lăsat în pace, atâta l-or tă' săcâit că până la

urmă so-nvoit că s-a-nsură. Ș-o cotate o fată, pă ce mai bogată-n sat, și u-o luat dă nevastă. Numa că la cunuie, după ce or ieșit din beserecă, ficioru-l vede pă lupu cap dă fer înainte lui. Dă frică, ficioru s-o luat la fugă, da' lupu după iel! După ce or fujit dăstul dă mult, odată ficioru o ajuns la o apă. Numa că, vrând să treacă păstă ie, i-i s-o băgat on paloș în picior. Ficioru o scos paloșu din picior și s-o hotărât să-l aștepte pă lup, că nici așe nu poate fuji mai dăparte.

O și vinit lupu și când o ajuns la ficior, or început să să lupte. Să luptară mult, tare mult, da' până la urma urmii ficiorului i-o răușit să-l străpungă pă lup cu paloșu aflat, așe că lupu cu cap dă fer ș-o dat sufletu. Dup-asta ficioru s-o dus acasă la nevastă-sa, și ș-amu trăiesc dacă n-or murit.

(După povestirea lui Ioan Deacu
Vol. „Folclor românesc din
Crișana și Banat”)

Din fabulele lui Esop*

Păsăraru și o păsărică

On vânător dă păsări ș-o întins lațurile întră doi copaci și văzându-l o păsărică mititică, îl întrebasă că ce face. Vânătoru i-o răspuns că zidește o cetate, și cu asta s-o dus în treaba lui. Păsărica, din întâmplare, s-o prins în laț și, văzându-l pă vânător că să apropie, îi zisă:

– *Om bun, dacă tu numa cetăț dă felu aista faci, nu mult locuitori îi ave în iele.*

INVĂȚĂTURA: Întâmplare asta ne învață că atunci să pustiesc cășile și orașele, când cii mai mare să poartă rău cu oamenii dă rându lor.

Măgarii și greutatea

Uarecând măgarii, fiind însărcinați cu multe greutate, or trimăs on sol la Jupiter, rugându-l să le mai ușureze povara și nevoile cile multe. Da' Jupiter, vrând să le arite că cerere lor îi cu năputință dă-implinit, le-o spus că atunci or scăpa dă nevoi când, vârsându-ș tăt udu la on loc, or face o gârlă. Măgarii, crezind că cele ce l-o spus Jupiter is adevărate, d-atunci și pân-amu, acărinde vād udat dă alt măgari, stau și îi dă să udu.

INVĂȚĂTURA: Dacă este că pățește cineva rău, uă o nevoie, nu poate afla mângâiere nici înt-on chip, până nu le atimește pă tâte câte-s date.

Cămila

Când oamenii or văzut dă prima dată cămilă, tare s-or temut dă ie și, înspăimântați dă mărime ii, fugeu dă ie. Apoi, dup-o vreme uarecare, văzând blândeța ii, or început să să apropie dă ie. Și mai târziu, înțelegând că nu are nici o răutate, au început s-o desprăuiască și, punându-i căpăstru, u-or dat pruncilor s-o poarte pă plac.

INVĂȚĂTURA: Dacă ne învățăm ctiar și cu cele mai năpraznice lucruri, mai târziu începem să nu le luăm în socoteală, ca apoi să le purtăm pă placu nost.

*Esop, Aisopos, (n. 620-560, î.e.n.), fabulist grec, originar din Asia Mică.

Am citit că...

După cum m-or povestiti vecinii, și dacă-m aduc bine aminte, amu luni s-o-ntâmlat că Toader Părosu cel bătrân o gândit una și s-o dus cu bițicli în pădurița din apropiere satului după năște crenji dă porumbei ca să-ș facă o mătură „dă spini” – cum i să zice la noi. Numa că în vreme ce ș-o cotate iel crenji potrivite, o dat și dă năște ciuperci nu pre mândre, – că toamna asta n-o fo' bună pă iele, – da' dăstul dă multe. Ș-o aflat iel și crenji bune și dăstule, da' nici dă ciuperci nu s-o uitat, ce le-o cules înt-o grămadă și, după ce o dus acasă crenjile, o mai făcut on drum după ciuperci, amu c-o coșară.

Sara, or făcut on popricaș dă ciuperci cu năște carne dă pui și ce știu io mai cu ce, și tătă familie s-o săturat din iele. Numa că în ceie zi, pruncu cel mai mare – la care șede bătrânul, – s-o ponoslit dă stomac. La una ca asta, dăloc s-or gândit la ciuperci, și că poate c-or fost pîntră iele și otrăvitoare, așe dară hai la doctor! Doctoru, când o auzit dă popricașu dă ciuperci, nici nu l-o cotate dă alte baiuri, ce dăloc l-o și trimăs la ispită. Numa că nici acolo nu pre s-or ocupat cu iel, ce mai și mai nante l-or spălat la stomac, și numa dup-aceie l-or cotate mai bine. Norocu pă iel, nici voarbă n-o fo' dă vo otrăvire dă ciuperci, ce numa că s-o ciurmilit dă popricașu făcut și mâncat în sara trecută,

și cu asta l-o și lăsat acasă încă în zîua aceie.

Asta, așe dară, s-o-ntâmlat marța. Eh, numa că în zîua următoare, adecate mnierecuri, în uișagu județan o apărut o scrisoare lungă dăspră o familie din satu nost, familie care s-ar fi betejit dă ciuperci otrăvitoare. N-o fost numit pă nume nici unu din familie, numa că unu o fost dus cu dăgraba la ispită, și că ceialalt tăt is su' control, și că vinovatu-i on bătrân care, macar că nu să precepe la iele, o făcut on popricaș din ciuperci otrăvitoare din care o mâncat tătă familie.

Ce-i drept îi drept, marț sara amu tăt satu o auzit dă pătanie lu' Bărbosu, da' ș-aceie or știut atunci cum că, cu norocu, nu-i nici on bai mai mare, așe că tare ne-am ciudălit dă cile citite în uișagu nost și ne-am pus și câteva întrebări ca, dă pil-dă, că uare cine o putut să-i înștiințeze pă cii dă la uișag? Și că dacă i-o înștiințat, dir ce o vorbit dăspră lucruri numa pă jumătate adevărate? Și că uare d-aci-ncolo amu și noi numa pă jumătate treabă să le credem cile ce-s pusă în uișag?

On lucru meghiș treabă lăudat: să fim cu mare băgare dă samă la ciuperci, așe cum ne sfătuiește, la capăt, „veste” dăspră întâmplare din satu nost...

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Steaua și Dinamo, două raze în umbra eșecului Naționalei

Cele două formații s-au calificat în turul al doilea al Cupei UEFA, întrecând englezi și ucrainieni, care înaintea dublei confruntări au avut prima șansă

15 octombrie, o zi frumoasă pentru fotbalul românesc. Dinamo București, sub bagheta lui **Ioan Andone** a reușit o victorie neașteptată și un joc plăcut ochiului în partida de la Donețk, eliminând o formație cu un buget de 60 de milioane de dolari și cu antrenorul **Bernd Schuster** pe banca tehnică. Un 2-3 care a scos în evidență atât maturitatea tactică, cât și superioritatea tehnică a „câinilor roșii”. Steaua București, ca și în anii de glorie de acum un deceniu și jumătate, a umplut Stadionul Ghencea. De atunci, atacantul **Victor Pițurcă** s-a mutat din linia de atac pe banca tehnică și s-a dovedit la fel de bun ca strateg precum a fost ca golgheter. Cu o execuție perfectă a indicațiilor antrenorului, jucătorii steliști au practicat un „catanaccio” în stil italian, închizând ermetic poarta lui **Homutovski** în fața atacurilor formației Southampton, din Anglia. După o apărare aproape perfectă de 85 de minute, a urmat lovitura de grație, prin golul lui **Cladiu Răducanu**. Victorie de 1-0 a deschis drumul Stelei spre turul al doilea.

Mușcătura mortală a „câinilor” români

Victoria de 2-0 din tur a adus o bucurie nesperată în rândul dinamoviștilor, care de 12 ani nu au mai trăit asemenea momente. Atunci mulți au motivat victoria cu norocul care le-a surâs dinamoviștilor în ultimele 10 minute ale partidei, iar scepticii se îndoiau că elevii lui Andone vor putea rezista presiunii enorme de pe stadionul din Donețk. „Câtă lume nu s-a întrebat, după meciul de la București, din urmă cu trei săptămâni, cum de a reușit Dinamo să învingă cu 2-0. Inspirație, noroc sau valoare? Răspunsul a venit aseară, când în străfundurile minelor din Donețk dinamoviștii au găsit drumul spre lumina fotbalului

adevărat.”, notează entuziasmat de spectacolul românilor, cotidianul ProSport, în numărul din ziua următoare a meciului. După un debut de joc mai timid, cu un gol primit chiar în primul sfert de ceas, dinamoviștii și-au revenit în

urma unei lovituri libere, finalizată de un voleu superb al lui **Niculescu**. După 1-1 au urmat minutele liniștii care au fost tulburate de o greșeală copilă-

Cei doi „Claudii”, **Niculescu** și **Răducanu**, au marcat 4 goluri

rească a portarului belgian **Delwarte**. Acesta a jucat ultimul sfert de oră din prima repriză cu umărul accidentat, iar în ultimele momente al primei părți a dat mingea cu piciorul, direct într-un atacant. Cu 2-1 la pauză se anunțase o repriză infernală pentru bucureșteni. Însă greșeala portarului nu a tulburat cu nimic jocul oaspeților, care nu numai că au făcut față fără probleme atacurilor gazdelor, s-au dovedit net superior în privința tehnică. „Meciul a fost decis de o mutare câștigătoare a „Fălcusului” (n.r.: Andone), ce a făcut uitate nesiguranța lui **Perényi** sau gafa de începător a lui **Delwarte**, grație cărora ucrainenii punctaseră de două ori. Andone l-a introdus pe **Marica** în locul excelentului **Niculescu**, cel care marcase pentru 1-1, practic golul calificării. Dezinvolt, fără pic de trac, jucătorul de numai 18 ani, l-a executat cu sânge rece pe **Pletikosa** (portarul naționalei croate), restabilind egalitate pe tabela de

marcaj. A urmat descătușarea alb-roșilor și prăbușirea psihică a ucrainenilor. Cu trei minute înainte de final **Dănciulescu** a lovit direct în plex, dând tonul bucuriei întregii suflări alb-roșii. După 12 ani de pauză, Dinamo are, în sfârșit, echipă pentru Europa.”, comentează cu entuziasm ProSport izbânda clubului bucureștean. Și încă seara de vis nu se terminase.

Fotbalul pragmatic al lui Pițurcă a stricat spectacolul pregătit de Strachan

Despre tehnicianul stelist se știe că este adeptul fotbalului pragmatic, de tip italian. La el contează numai și numai rezultatul, chiar și în detrimentul spectacolului. În mod aparent paradoxal, acesta a constituit rețeta eficientă pentru partida cu Southampton, reprezentanta fotbalului englez, care înaintea dublei confruntări cu vicecampiona României a învins chiar și marea favorită a campionatului din Albion, Manchester United. În tur, datorită excelenței discipline, roș-albaștrii au reușit o remiză de 1-1, o varietate cât se poate de bună. Datorită golului înscris în deplasare, un 0-0 acasă era suficient pentru calificare. Exact cum îi place lui **Victor Pițurcă**. Obiectivul principal, evitarea golului, iar din contra-atacuri sporadice încercarea marcării, prin **Cladiu Răducanu**, extrem de eficient, care nu face spectacol tehnic, dar speculează și cea mai mică greșeală a apărării adverse. Și cei peste 25.000 de spectatori, adunați pe Stadionul Steaua, au asistat la o noapte de vis al favoriților. După 85 de minute de apărare aproape perfectă, Răducanu a răsucit cuțitul în rana oaspeților disperați de ineficiența atacurilor consistente. Iar după fluierul final, stadionul a „explodat” de bucuria calificării în fața unei formații mult mai cotate. După încheierea partidei, **Gordon Strachan**, antrenorul oaspeților

s-a arătat extrem de iritat de eșecul echipei sale. Fostul internațional scoțian s-a legat de tactica defensivă a adversarilor și a declarat că niciodată n-ar fi în stare să pregătească o echipă de fotbal în această manieră, el fiind adeptul jocului ofensiv și spectaculos. La rândul său, **Victor Pițurcă** a motivat atitudinea arogantă a antrenorului advers, cu decepția pe care acesta a suferit-o prin eliminarea din Cupa UEFA, chiar în prima rundă a luptelor. „Steaua merge mai departe, ca o echipă europeană și, de fapt, lucrul acesta rămâne impor-

tant, într-o seară din care o să-i uităm curând pe „sfinți.”, notează cotidianul ProSport.

Săptămâna trecută s-au aflat și următorii adversari ai celor două echipe românești, care în turul doi vor avea adversari și mai dificili. În datele de 6 și 27 noiembrie Dinamo se va confrunta cu Spartak Moskova, formația în poarta căreia se află golkeeperul maghiar **Sáfr Szabolcs** și care este, cel puțin, la fel de puternică ca **Sahtor Donețk**, iar Steaua se va întâlni cu una dintre favoritele Cupei UEFA, cu echipa de elită Liverpool. Misiuni extrem de grele, dar nu și fără șanse. Deocamdată este important ca cele două cluburi bucureștene, în frunte cu doi antrenori tineri care erau și fotbaliști valoroși, au reușit să demonstreze că eșecul Naționalei nu înseamnă că în fotbalul românesc s-au epuizat toate resursele. Cele două calificări pot fi un mic pas pe drumul greu al redobândirii prestigiului fotbalului românesc, care la nivel de cluburi nu a înregistrat un succes notabil de un deceniu și jumătate.

Ștefan Crăsta

0 victorie importantă la Micherechi

Micherechi-Gyomaendrőd 1-0 (0-0)

Micherechi: Pátca - Ruja, Burai, Semjéni, Sellei - Hajdú, Berényi, Cziczéri, Kocsis, Ciotea - Borcsai. Rezerve: Tapasztó, Martin. Antrenor: Bíró Róbert.

Gyomaendrőd: Szabó - Papp, Dobó, Furka, Tolnai, Takács - Dinya, Mátyus, Toldi, Bella - Hunya. Rezerve: Furka. Antrenor: Plástyik János.

Înaintea confruntării, cu 20 de puncte adunate, echipa-gazdă a ocupat locul doi în clasament. Oaspeții situau pe locul patru, cu 18 puncte. Suporterii și conducerea echipei au

contat pe victoria gazdelor. „Știu foarte bine că echipa oaspeților este una dintre cele mai tari formații, dar și echipa noastră s-a întărit față de anul trecut. Cred că și de această dată vom asista la un joc spectaculos, cu un deznodământ favorabil pentru noi”, ne-a declarat unul dintre jucătorii gazdelor. În prima repriză, tabela de marcaj a rămas neatinsă, deși ambele echipe au avut numeroase ocazii de a marca. În minutul 41 gazdele au ratat cea mai mare ocazie a primei reprize. După o centrare de la extrema dreaptă a lui **Ciotea**, **Cziczéri** a șutat de la cinci metri, dar **Szabó**, portarul oas-

peților a reușit să salveze printr-o intervenție excepțională. În partea a doua a partidei, confruntarea s-a decis în minutul 60, atunci când **Tapasztó** de la 14 metri de la poarta oaspeților, a executat fără greșeală, trimițând balonul în plasa adversarilor. Pe la sfârșitul meciului, gazdele au marcat un gol prin **Borcsai**, însă la semnalezarea sistemului golul a fost anulat pe motiv de ofsaid. În sfârșit, gazdele ar fi putut câștiga și cu o diferență mai categorică, însă arbitrul i-a privat de o victorie cu mai multe goluri.

Bíró Róbert: „Jos cu pălăria în fața jucătorilor noștri. Au jucat cu disciplină și elan. În orice caz, cu un gol sigur că au fost mai buni decât oaspeții.”

Plástyik János: „Activitatea arbitrului a fost mulțumitoare doar după golul primit de noi. Gazdele au jucat atât cât i-am permis noi.” -mic-

Următoarele meciuri

25 octombrie (sâmbătă)

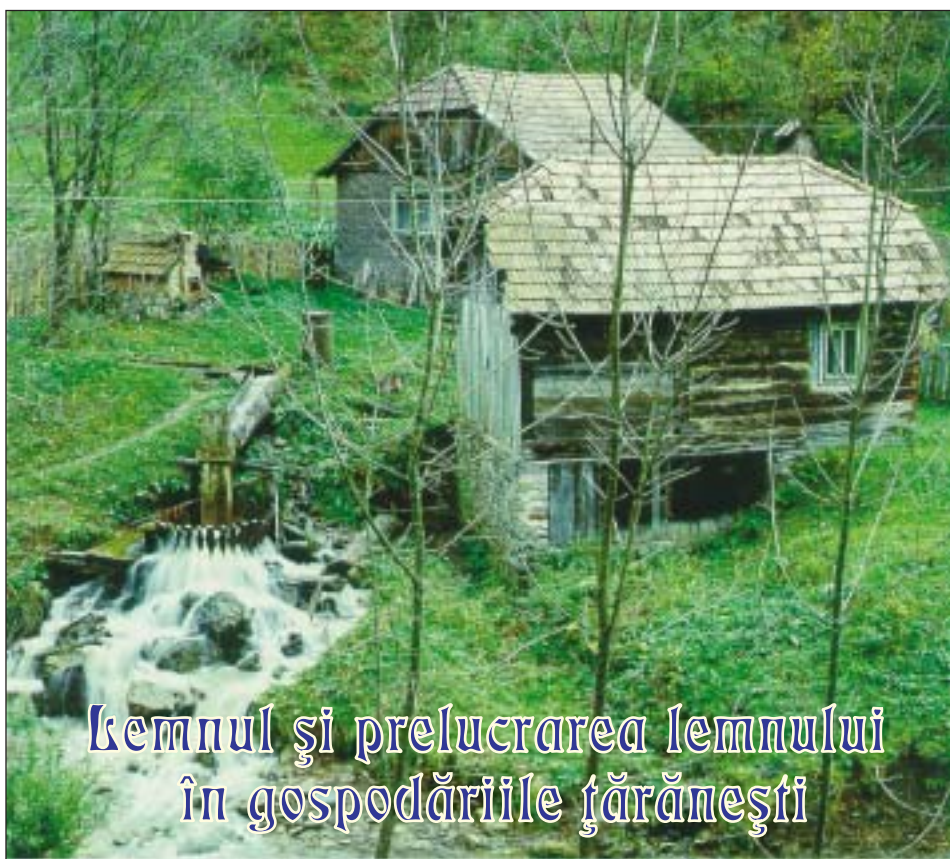
Bătania-Mezőkovácsháza	14.30
Csárdaszállás-Aletea	13.30
Csökmő-Pocei	13.30
Săcal-Mezősas	13.30

26 octombrie (duminică)

Giula-Vecsés	13.30
Micherechi-Mezőberény	13.30
Leta Mare-Volán Sényő	13.30
Chitighaz-Békéssámson	13.30
Gerendás-Leucushaz	13.30

Ultimele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionatul NB II.	
Mátészalka-Giula	2-2
Campionatul NB III.	
Ibrány-Leta Mare	1-1
Campionatul județean, Bichiș, div. I.	
Micherechi-Gyomaendrőd FC	1-0
Szeghalom-Bătania	1-4
Campionatul județean, Bichiș, div. II.	
Aletea-Nagyszénás	2-3
Campionatul județean, Bichiș, div. III.	
Leucushaz-Kaszaper	3-0
Dombegyház-Chitighaz	3-0
Campionatul județean, Bihor, div. III.	
Klismarja-Jaca	3-1

Lemnul și prelucrarea lemnului în gospodăriile țărănești

Din cele mai vechi timpuri istorice, lemnul a fost un material de bază din viața oamenilor. Lemnul era folosit în construcții și în meșterirea uneltelor, cu lemn se încălzeau casele oamenilor. Lemnul a însoțit omul de la leagăn la cosciug și la crucea de pe morminte, având loc și rol deosebit. Regiunile muntoase și împădurite au asigurat oamenilor din abundență materia primă pentru gos-

podăriile lor, iar mai târziu, ramuri industriale întregi s-au bazat pe lemn: fabricarea hârtiei și a mobilierului, industria construcțiilor și navigația, precum și numeroase alte ramuri au avut ca punct de plecare și obiect de prelucrare lemnul.

Gospodăria țărănească tradițională a cunoscut, ca atare, o sumedenie de procedee de prelucrare a lemnului și multe domenii de folosire a lemnului. Din

lemn se construiau case și îngrădiri, grajduri și hambare. Iar tot lemnul era baza morilor de apă și a războaielor de țesut. Și din lemn se meștereau zeci de unelte și obiecte de uz casnic din gospodăriile oamenilor de la sate și orașe. Deși a doua parte a secolului XX, sfera de folosire a lemnului a scăzut, totuși defrișarea și exploatarea surselor forestiere nu a scăzut. Dimpotrivă, în multe masive muntoase și de deal, defrișarea a luat proporții necunoscute până atunci, industrializarea destrămand în multe zone suprafețele întinse ale pădurilor.

Folosirea multilaterală a lemnului depinde în primul rând de calitatea acestuia. Pentru construcții și mobilă se folosea de obicei lemn de esență tare, cum ar fi lemnul de stejar, de fag, de paltin. Din lemnul tare de pin se făceau cuie pentru construcții. Din lemn mai moale, ca cel de brad se făceau obiecte de uz casnic: ciubere și covate, lăzi și sertare, linguri și cioiuri. Ca lemnul de construcții să fie mai rezistent la timp era deseori tratat, îmbibat în diferite uleiuri naturale sau uns cu rășină (iar mai apoi cu catran sau lacuri speciale).

În anumite domenii, prelucrarea lemnului s-a dezvoltat drept adevărată artă meșteșugărească.

În unele zone etnografice, bârnele caselor, pridvoarele, porțile au fost bogat împodobite, cioplite și încrustate. Dar cele mai vechi și mai valoroase creații artistice din lemn aparțineau arhitecturii religioase. Bisericele vechi din lemn stau și azi ca mărturie a acestui meșteșug. Deși arhitectura lemnului a avut o evoluție lentă, meșterii populari au adus o contribuție de seamă în dezvoltarea artistică a prelucrării lemnului. În Transilvania, meșteșugul lemnului are o vechime considerabilă. În Muntenia și Moldova, ea s-a dezvoltat sub influența artei brâncovenești și postbrâncovenești, iar apoi sub influențele venite de dincolo de Carpați, îmbogățind-o cu elemente ale artei occidentale. Acestea pot fi urmărite mai ales prin elementele decorative din biserici și ale porților.

Porțile din lemn sunt deseori decorate cu motive fitomorfe, înfățișând ramuri sau împletituri de frunze sau de viță de vie, dar frecvențe sunt și motivele florale. În zona Vâlcea, porțile aveau trei stâlpi, fiind de câte 2 m înălțime, poarta mare cuprinzând și o poartă mai mică pentru oameni. Poarta mare era pentru animale și pentru carele încărcate cu roade. Porțile monumentale din Oltenia cen-

trală și de nord au multe elemente decorative pretențioase, stâlpii au ca motiv frecvent torsada dar se găsesc din plin și elemente geometrice. În zonele Sibiului și ale Mărginimii, porțile erau bogat pictate. Prin colorit ieșea și mai bine în relief motivul cioplit în lemn. Aici unul dintre motivele principale era crucea, alături de cerc și triunghi. Cele mai mărețe sunt însă porțile din Maramureș. Ele se ciopleau cu multă măiestrie, erau construite cu multă grijă și decorul în relief avea o grosime considerabilă, până la 5 cm. Motivul principal este și în Maramureș torsada sau torsada întreruptă, combinată cu motive geometrice. Deseori găsim cercuri cu linii și cruci înscrise în cerc. În Moldova porțile sunt mai simple, formate din stâlpi verticali, legați cu grinzi orizontale dar cu acoperiș. Elementele decorative sunt combinate, împletindu-se motive fitomorfe cu cele geometrice sau florale.

Oricare ar fi formele de întrebuințare a lemnului, tradiția prelucrării lemnului au generat o adevărată ramură artistică care poate fi admirată până azi. Și nu numai în muzee, ci și în anumite zone pitorești ale României, mai ales în regiuni de munte și deal, unde tradiția mai trăiește vie până în zilele noastre. E. I.

Poartă și turlă
cu șindrilă din
Maramureș

Cioplitor de poartă
țărănească din
Desești

ROMÂNIA

Luni 27 octombrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.30 Repere sacre 10.00 Surprize, surprize... (R) 12.30 Ultimul stinge lumina! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleenciclopedia (R) 14.30 Pro Patria 15.00 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Ochiul magic 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Teatru în serial. Adio, Europa! 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 Film. Jonathan, fiul urșilor 1.05 Ochiul magic (R) 1.35 Jurnal (R) 2.35 Film. O lecție pentru profa de istorie 4.10 Profesioniștii (R) 5.05 Dincolo de hartă (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping (R).

Marți 28 octombrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.15 Videoclipuri 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Profesioniștii (R) 12.00 Serial. (R). Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III. Magazin științific 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.20 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Festivalul filmului tău. K-Pax 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Casa amintirilor 1.30 Jurnal (R) 2.30 Film (R) 4.15 Sănătate pentru toți (R) 4.45 Serial (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Miercuri 29 octombrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Dincolo de hartă (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Poveste fără sfârșit 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convițuiri 15.30 Controversele istoriei 16.00 Serial. TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.20 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Film. Crimă la Festivalul de la Cannes 20.40 Duelul diamantelor 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturne 23.30 Film. Casa amintirilor 1.20 Jurnal (R) 2.20 Vector III (R) 2.50 Film. (R) 4.45 Serial (R) În mintea lui Herman 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 30 octombrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Controversele istoriei (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Nocturne (R) 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzente 15.30 Memorialul durerii 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.20 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Telecinemateca. Balul vampirilor 20.45 România 1... și filmul 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnal (R) 22.30 Tragerile Joker și Loto 5/40 22.40 Garantat 100% 23.55 Film. Acuzată pe nedrept 1.30 Jurnal (R) 2.30 Controversele istoriei (R) 3.00 Film (R) 4.45 Serial (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Vineri 31 octombrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Memorialul durerii (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Iartă-mă! (R) 12.00 Serial (R) Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 EX Libris 15.00 EURO Police 15.30 România politică 16.00 Interes general 17.00 Sănătate pentru toți! 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ultimul stinge lumina! 19.30 Film. Familie de polițiști 21.10 Spectacol Sangre Ardiente 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 23.00 Profesioniștii (R) 1.00 Ultimul stinge lumina (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Film (R) 4.10 Memorialul durerii (R) 4.50 România 1... și strada (R) 4.45 Serial. (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Sâmbătă 1 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Întâlnire de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.00 O vedetă populară 11.00 Spectacolul lumii 11.30 Caravana premierelor 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Drumul spre glorie 13.30 Recorduri ridicole 14.30 Internațional Herald Tribune 15.00 Serial. Vorba lui Jim 15.30 Drumul spre glorie 16.00 Spectacol – eveniment Pavlo Virskii 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, Surprize... 20.10 România 1... și strada 20.20 Surprize, Surprize... 21.10 România 1... și strada 21.15 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Reflecții rutiere 22.30 Film. Lucruri foarte rele 23.15 Drumul spre glorie (R) 1.15 Jurnal (R) 2.15 Lumea-n care trăim (R) 3.15 Aventura sunetelor (R) 3.45 O vedetă populară (R) 4.45 Debut 50 plus (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 2 noiembrie

6.00 Universal credință 7.30 Desene animate 8.30 Jocul plantelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Cafeneaua politică 12.45 Jurnalul de prânz 13.00 Fotbal: Gloria – Dinamo 15.00 Drumul spre glorie 15.15 Recorduri ridicole 16.00 Bravissimo! 18.00 Jurnal 19.00 Serial CSI- Investigatii 19.55 România 1... și strada 20.00 Drumul spre glorie 21.00 Minutul 91 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 22.25 Film. Crimă pasională 24.00 Cartea TvRecordurilor (R) 1.05 Caravana premierelor (R) 1.35 Jurnal (R) 2.35 Cafeneaua politică (R) 3.20 Dincolo de hartă (R) 3.50 Bravissimo! (R) 5.30 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 27 octombrie

6.00 Judo (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Casa mea (R) 9.00 Documentar (R) 8.30 Memoria cărților (R) 9.30 D'ale lu' Mitică (R) 10.30 Film puzzle (R) 11.15 Veni, Video, Vici! 11.30 Zestrea românilor 12.00 Știri 12.15 Piersic show (R) 14.00 Primul pas 15.00 Atlas (R) 15.30 Eco – Magazin 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.00 Floarea din grădină 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Auto Club 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Teatru. Micul Eyolf 23.00 Serial. Mafia din Sankt Petersburg 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Serial (R). Saint Tropez 1.20 Film (R). Fandango 3.05 Serial (R). Mafia din Sankt Petersburg 4.00 Auto club (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Eco – Magazin (R) 5.30 Medalion de interpret (R).

Marți 28 octombrie

6.00 Floarea din grădină (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Top Sport (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Magazinul cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.05 Istoria civilizațiilor 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Puls 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Dragoste nebună 22.45 Serial. Polițiștii de la „Blue Murder” 23.45 Veni, Video, Vici! (R) 14.00 Telegurnal (R) 0.30 Serial (R). Saint Tropez 1.25 Film (R). Dragoste nebună 3.00 Serial (R). Polițiștii de la „Blue Murder” 4.00 Documentar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Ferma (R).

Miercuri 29 octombrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.15 Tonomatul DP 2 11.30 Puls 20.03 (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Ușa turnantă 15.00 Conferința de presă 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.05 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Acces la succes 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Aventurile locotenentului Sharpe 23.00 Eurofotbal 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Serial (R). Saint Tropez 1.20 Film (R). Aventurile locotenentului Sharpe 3.05 Eurofotbal 4.00 Paradisul dintre ape (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Conferința de presă (R).

Joi 30 octombrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Veni, Video, Vici! (R) 10.00 Rugby 11.45 Veni, Video Vici! 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Cafeneaua imaginară 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Handbal 17.00 Tezaurul Regelui Charles I 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Insolit 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Unchiul din America 23.00 Serial. Nemuritorul 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Documentar 1.20 Film (R). Unchiul din America 3.10 Serial (R). Nemuritorul 4.00 Documentar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Pescar hoinar (R) 5.30 Atlas (R).

Vineri 31 octombrie

6.00 Tezaurul Regelui Charles I (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Insolit (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Autostrada Banilor 15.30 Centre istorice 16.00 Știri 16.15 Diplomatic club 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Barometru 20.30 Semne 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Film. Îmi iubesc familia, sincer! 23.45 Veni, Video, Vici! 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Diplomatic club (R) 1.15 Film (R). Îmi iubesc familia, sincer! 3.00 Autostrada Banilor (R) 3.30 Documentar (R) 4.00 Centre istorice (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Barometru (R).

Sâmbătă 1 noiembrie

6.00 Via Sacra (R) 7.00 Lecția de privit 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Conjugând verbul „a ști” 9.00 Generația@ 10.00 Top Sport 10.30 Ora fără catalog 11.30 Veni, Video, Vici! 12.00 Serial. Sabrina 12.30 Atenție, se cântă! 14.00 Film puzzle 14.45 Alea cu Ghimpi 15.00 Tennis 19.00 Fotbal 21.00 Film. Conspirația 22.40 Serial. Identitate greșită 23.30 Interferențe Rock 0.30 Fotbal (R) 2.15 Tennis (R) 5.00 Ora fără catalog (R).

Duminică 26 octombrie

6.00 Între cer și deșert 7.00 Pescar hoinar 7.30 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.00 Splendori Vălcene 9.30 Desene animate 10.00 Arca lui Noe 10.30 Serial. Super Rupert 11.00 Clubul Ancuței 11.30 Serial. Viață de câine 12.00 Serial. Sabrina 11.30 Casa mea 13.00 Atlas 13.30 Răscruci 14.00 Piersic show 15.00 Tennis 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. Stăpânul animalelor 18.45 Telegurnal 19.00 Salata de sunete 20.00 Serial. Cracker – psihologia crimei 21.00 Film. Oscar 23.00 Remix 24.00 Telegurnal (R) 0.15 Serial (R). Saint Tropez 1.15 Film (R). Conspirația 3.00 Serial (R). Cracker 4.00 Răscruci (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Între cer și deșert (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

27 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

28 OCTOMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

31 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Victoria Cozma)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foaia românească” 11.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 1.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

2 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

29 octombrie 2003 (mtv ora 14.25)

Reluare: 1 noiembrie 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română din săptămâna viitoare va rela ta într-un reportaj cuprinzător despre vizita șefului Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice Heizer Antal, efectuată în săptămâna trecută în instituțiile românești din Giula și Micherechi. Print-un interviu realizat cu directoarea dr. Maria Gurzău Czeglédi, veți putea afla despre un proiect al conducerii Liceului românesc „N. Bălcescu”, care își propune introducerea opțională a unui an pregătitor pentru viitorii elevi, începători la limba română, ai liceului.

Realizator: Ștefan Crâsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 27 octombrie 2003

16.00–16.30 EVAntai 16.30–16.40 Zona IT 16.40–17.30 Teleaudiența 17.30–18.00 Știri regionale.

Marți, 28 octombrie 2003

16.00–18.00 Banatica (emisiune în limba germană) 16.30–17.30 Spații subiectivi 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 29 octombrie 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba maghiară) 16.30–17.00 Rural XXI 17.00–17.30 Meleaguri de cântec 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 30 octombrie 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba sârbă) 16.30–17.00 Pe fază 17.00–17.30 Lege pentru toți 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 31 octombrie 2003

16.00–17.30 Clubul de vineri 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 1 noiembrie 2003

16.00–16.30 Cântecul de acasă 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–18.00 Știri regionale.

Duminică, 2 noiembrie 2003

16.00–16.30 Magazinul copiilor 16.30–17.00 Film documentar 17.00–17.30 Locuri cu povești 17.30–18.00 Musica Viva.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe 756 kHz

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 259-430552, Fax.: 259-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vârstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45